

فصل ۵

مالیات بر عملکرد

سود معیاری برای اندازه‌گیری کارایی، مدیریت، انعطاف‌پذیری مالی و توان عملیاتی می‌باشد.

برای اندازه‌گیری سود دو رویکرد وجود دارد که عبارت‌اند از:

۱ رویکرد معاملاتی:

در این رویکرد سود بر مبنای تعهدی و در چارچوب اصول اساسی حسابداری اندازه‌گیری می‌شود.

در رویکرد معاملاتی اندازه‌گیری سود خالص واحدهای انتفاعی از طریق رابطه زیر به‌دست می‌آید:

$$\text{سود (زیان) غیر عملیاتی} \pm \text{هزینه‌ها} - \text{درآمد فروش} = \text{سود خالص}$$

۲ رویکرد خالص دارایی‌ها:

در این رویکرد سود از تفاوت بین خالص دارایی‌ها در ابتدای دوره و پایان دوره به استثنای آورده و ستانده صاحبان سرمایه طی دوره به‌دست می‌آید.

رویکرد خالص دارایی‌ها ریز ارقام تشکیل‌دهنده سود خالص را نشان نمی‌دهد، لذا در حسابداری برای اندازه‌گیری و گزارشگری سود از رویکرد معاملاتی استفاده می‌شود.

طبقه‌بندی هزینه‌ها بر مبنای کارکرد:

ارقام هزینه برحسب کارکرد به شرح زیر طبقه‌بندی می‌شوند

۱ بهای تمام شده کالای فروش رفته

۲ هزینه‌های اداری و عمومی

۳ هزینه‌های توزیع و فروش

طبقه‌بندی هزینه‌ها بر اساس ماهیت:

در این روش ارقام هزینه برحسب ماهیت (مانند استهلاک، مواد مصرفی، کرایه حمل، حقوق و دستمزد و تبلیغات) با یکدیگر جمع می‌شوند.

روش طبقه‌بندی بر مبنای کارکرد هزینه‌ها اطلاعات بهتر و مربوط تری را نسبت به طبقه‌بندی بر اساس ماهیت در اختیار استفاده‌کنندگان قرار می‌دهد.

درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی

درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی نتیجه فعالیت‌های عادی است که از عملیات اصلی و مستمر واحد تجاری ناشی نمی‌شود. درآمد مالی و سود سرمایه، هزینه تأمین مالی و سود و زیان فروش دارایی‌های ثابت مشهود و سرمایه‌گذاری‌ها نمونه‌هایی از درآمدها و هزینه‌های غیر عملیاتی است

انواع مالیات‌ها در ایران

در ایران مالیات‌ها به دو دسته مستقیم و غیر مستقیم تقسیم می‌شوند.

مالیات‌های مستقیم

مالیات‌هایی است که مستقیماً از دارایی یا درآمد افراد گرفته می‌شوند و شامل مالیات بر دارایی و مالیات بر درآمد هستند؛ همان‌طور که از نام این مالیات‌ها مشخص است بدون هیچ واسطه‌ای بر درآمد افراد و یا سازمان‌ها و مؤسسات اقتصادی اعمال می‌شوند و توسط مأموران مالیاتی به‌طور مستقیم وصول می‌شوند. نمونه بارز این مالیات‌ها، مالیاتی است که دولت به‌طور مستقیم از حقوق کارمندان خود کسر می‌کند.

انواع مالیات‌های مستقیم

الف) مالیات بر دارایی:

دارایی یا ثروت، مشتمل بر کلیه حقوقی است که شخص حقیقی یا حقوقی نسبت به اشیاء و اموال دارد و به آنها این اجازه را می‌دهد که در آن اموال تصرفات مالکانه نمایند.

این مالیات‌ها انواع مختلفی دارد که عبارت‌اند از:

۱ مالیات بر ارث: مالیاتی است که در نتیجه فوت شخص اعم از فوت واقعی یا فرضی بر اموال باقی مانده متوفی طبق قانون تعلق می‌گیرد.

۲ حق تمیر: نوعی مالیات مستقیم است که از طریق الصاق و ابطال تمیر بر اسناد، اوراق و مدارک به‌منظور رسمیت بخشیدن یا لازم‌الاجرا نمودن آنها، از مؤدی گرفته می‌شود؛ برای نمونه حق تمیری که از هر برگ چک که از طرف بانک‌ها چاپ و به مصرف‌کنندگان ارائه می‌شود یا از کارنامه و گواهینامه دانش‌آموزان دوره ابتدایی، راهنمایی و متوسطه اخذ می‌شود.

ب) مالیات بر درآمد:

مالیاتی است که از درآمدی اشخاص حقیقی و حقوقی براساس نرخ‌های مقرر در همان سال دریافت می‌شود و دارای انواع مختلفی است:

۱ مالیات بر درآمد اجاره املاک: مالیاتی است که از درآمد شخص حقیقی یا حقوقی ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک واقع در ایران پس از کسر معافیت مقرر اخذ می‌شود.

۲ مالیات بر درآمد کشاورزی: درآمد حاصل از کلیه فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهی‌گیری، نوغان‌داری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

۳ مالیات بر درآمد حقوق: درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) در قبال تسلیم نیروی کار خود بابت اشتغال در ایران برحسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیرنقد تحصیل می کند مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

۴ مالیات بر درآمد مشاغل: مالیاتی است که از درآمد شخص حقیقی که از طریق اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل های قانون مالیات ها در ایران تحصیل می شود پس از کسر معافیت های مقرر وصول می گردد.

۵ مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی: مالیاتی است که از جمع درآمد شرکت ها و درآمد ناشی از فعالیت های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می شود.

۶ مالیات بر درآمد اتفاقی: مالیاتی است که از درآمد نقدی و یا غیرنقدی که شخص حقیقی یا حقوقی به صورت بلاعوض و یا از طریق معاملات محاباتی و یا به عنوان جایزه یا هر عنوان دیگر از این قبیل تحصیل می نماید.

مالیات های غیر مستقیم

مالیاتی است که با واسطه و به طور غیرمستقیم از شهروندان گرفته می شود. مالیات غیرمستقیم در شکل های گوناگونی قابل پیاده شدن می باشد و پرداخت آن نیز با اینکه بر دوش همگان می باشد ولی محسوس نیست و به طور معمول عموم مردم وجود آن را احساس نمی کنند. این مالیات، غالباً بر قیمت کالاها و خدمات اضافه شده و به مصرف کننده منتقل می گردد و شامل مالیات بر واردات و مالیات بر معاملات است.

الف) مالیات بر واردات

- ۱ حقوق گمرکی
- ۲ ۳۰٪ از مبلغ اتومبیل های وارداتی
- ۳ سود بازرگانی
- ۴ ۱۵٪ حق ثبت

ب) مالیات بر مصرف و فروش

- ۱ مالیات بر فراورده های نفتی
- ۲ مالیات نوشابه های غیر الکلی
- ۳ مالیات اتومبیل
- ۴ مالیات فروش خاویار
- ۵ مالیات حق اشتراک تلفن خودکار و خدمات بین الملل
- ۶ مالیات ضبط صوت و تصویر
- ۷ مالیات تولید الکل طبی و صنعتی
- ۸ مالیات فروش سیگار
- ۹ ۱۵٪ مالیات اتومبیل های داخلی

مشمولین و غیر مشمولین پرداخت مالیات

الف) مشمولین پرداخت مالیات

ماده ۱ قانون مالیات‌های مستقیم: اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات می‌باشند:

۱ کلیه مالکین اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی نسبت به اموال یا املاک خود واقع در ایران طبق مقررات باب دوم.

۲ هر شخص حقیقی ایرانی مقیم ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌نماید.

۳ هر شخص حقیقی ایرانی مقیم خارج از ایران نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌کند.

۴ هر شخص حقوقی ایرانی نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌نماید.

۵ هر شخص غیر ایرانی (اعم از حقیقی یا حقوقی) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می‌نماید و همچنین نسبت به درآمدهایی که بابت واگذاری امتیازات یا سایر حقوق خود و یا دادن تعلیمات و کمک‌های فنی و یا واگذاری فیلم‌های سینمایی (که به عنوان بها یا حق نمایش یا هر عنوان دیگر عاید آنها می‌گردد) از ایران تحصیل می‌کند

غیرمشمولین پرداخت مالیات

ماده ۲ قانون مالیات‌های مستقیم: اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات‌های موضوع این قانون نیستند:

۱ وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی

۲ دستگاه‌هایی که بودجه آنها به وسیله دولت تأمین می‌شود.

۳ شهرداری‌ها.

۴ بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی دارای مجوز معافیت از طرف حضرت امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری.

تبصره ۱: شرکت‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه آنها متعلق به اشخاص و مؤسسه‌های مذکور در بندهای فوق باشد، سهم درآمد یا سود آنها مشمول حکم این ماده نخواهد بود. حکم این تبصره مانع استفاده شرکت‌های مزبور از معافیت‌های مقرر در این قانون، حسب مورد، نیست.

تبصره ۲: درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی از قبیل فعالیت‌های صنعتی، معدنی، تجاری، خدماتی و سایر فعالیت‌های تولیدی برای اشخاص موضوع این ماده، که به نحوی غیر از طریق شرکت نیز تحصیل می‌شود، در هر مورد به‌طور جداگانه به نرخ مذکور در ماده (۱۰۵) این قانون مشمول مالیات خواهد بود.

مسئولان اداره امور در این گونه موارد نسبت به سهم فعالیت مذکور مکلف به انجام دادن تکالیف مربوط طبق مقررات این قانون خواهند بود. در غیر این صورت نسبت به پرداخت مالیات متعلق با مؤدی مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

بنیادها و نهادهای انقلاب اسلامی که از پرداخت مالیات معاف می باشند عبارتند از:

۱ آستان مقدس حضرت امام علیه السلام و مؤسسات و شرکت های تابعه آن

۲ سازمان تبلیغات اسلامی

۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۴ دفتر تبلیغات قم

۵ جهاد دانشگاهی

۶ بنیاد شهید انقلاب اسلامی

۷ کمیته امداد امام خمینی

۸ بنیاد پانزده خرداد

۹ بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی

۱۰ بنیاد مسکن انقلاب اسلامی

مالیات بر درآمد مشاغل

ماده ۹۳ قانون مالیات های مستقیم: درآمدی که شخص حقیقی از طریق

اشتغال به مشاغل یا به عناوین دیگر غیر از موارد مذکور در سایر فصل های این

قانون در ایران تحصیل کند پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون مشمول

مالیات بر درآمد مشاغل می باشد.

تبصره: درآمد شرکت های مدنی (اعم از اختیاری یا قهری) و همچنین درآمدهای

ناشی از فعالیت های مضاربه در صورتی که عامل (مضارب) یا صاحب سرمایه شخص

حقیقی باشد تابع مقررات این فصل می باشد.

کسبه، اصناف، صاحبان حرف، صاحبان کارخانه ها، و کارگاه های تولیدی و سایر

افرادی که به صورت شخص حقیقی بابت درآمد حاصل از اشتغال به مشاغل آزاد

و به طور انفرادی یا مشارکت مدنی فعالیت دارند یا به عناوین دیگری در ایران

درآمدی تحصیل کنند مشمول مالیات بر درآمد مشاغل می باشند.

مأخذ محاسبه درآمد مشمول مالیات

ماده ۹۴ قانون مالیات های مستقیم: درآمد مشمول مالیات مؤدیان این مبحث

که دارای دفاتر قانونی هستند عبارت است از کل فروش کالا و خدمات به اضافه

سایر درآمدهای آنان که مشمول مالیات مباحث دیگر شناخته نشده منهای هزینه ها

و استهلاکات طبق مقررات مبحث هزینه های قابل قبول و استهلاکات.

ماده ۹۵ قانون مالیات های مستقیم: صاحبان مشاغل موضوع این فصل موظفند

دفاتر و یا اسناد و مدارک حسب مورد را که با رعایت اصول و ضوابط مربوط از جمله

اصول و ضوابط مربوط به تنظیم دفاتر تجاری موضوع قانون تجارت درخصوص
تجار تنظیم می‌گردد برای تشخیص درآمد مشمول مالیات، نگهداری و اظهارنامه
مالیاتی خود را براساس آنها تنظیم کنند.

نحوه تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان

ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی
موضوع این قانون که مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی می‌باشند به استناد
اظهارنامه مالیاتی مؤدی که با رعایت مقررات مربوط تنظیم و ارائه شده و
مورد پذیرش قرار گرفته باشد، خواهد بود. سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند
اظهارنامه‌های مالیاتی دریافتی را بدون رسیدگی قبول و تعدادی از آنها را براساس
معیارها و شاخص‌های تعیین شده و یا به‌طور نمونه انتخاب و برابر مقررات مورد
رسیدگی قرار دهد. در صورتی که مؤدی از ارائه اظهارنامه مالیاتی در مهلت قانونی
و مطابق با مقررات خودداری کند، سازمان امور مالیاتی کشور نسبت به تهیه
اظهارنامه مالیاتی برآوردی براساس فعالیت و اطلاعات اقتصادی کسب شده مؤدیان
از طرح جامع مالیاتی و مطالبه مالیات متعلق به موجب برگ تشخیص مالیات اقدام
می‌کند. در صورت اعتراض مؤدی چنانچه ظرف مدت سی روز از تاریخ ابلاغ برگ
تشخیص مالیات، نسبت به ارائه اظهارنامه مالیاتی مطابق مقررات مربوط اقدام کند،
اعتراض مؤدی طبق مقررات این قانون مورد رسیدگی قرار می‌گیرد، این حکم مانع
از تعلق جریمه‌ها و اعمال مجازات‌های عدم تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موعد مقرر
قانونی نیست.

وظایف مؤدیان مالیات بر درآمد مشاغل

۱ تبصره ۳ ماده ۱۷۷ قانون مالیات‌های مستقیم: صاحبان مشاغل مکلفند
ظرف چهار ماه از تاریخ شروع فعالیت مراتب را کتباً به اداره امور مالیاتی محل
اعلام نمایند و نسبت به تشکیل پرونده اقدام نمایند.
عدم انجام دادن تکلیف فوق در مهلت مقرر مشمول جریمه‌ای معادل ده درصد
(۱۰٪) مالیات قطعی و نیز موجب محرومیت از کلیه تسهیلات و معافیت‌های
مالیاتی از تاریخ شناسایی توسط اداره امور مالیاتی خواهد بود. این حکم در مورد
صاحبان مشاغلی که برای آنها از طرف مراجع ذی‌ربط پروانه یا مجوز فعالیت
صادرگردیده است نخواهد بود.

۲ صاحبان مشاغل مکلف‌اند هرگونه تغییرات از جمله انحلال، تعطیلی فعالیت،
تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی، تبدیل فعالیت انفرادی به مشارکتی و بالعکس،
تغییر شرکا و ... را حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ انجام یا وقوع تغییرات، به
سازمان اعلام نمایند.

ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم: مؤدیان موضوع این فصل این قانون مکلف‌اند اظهارنامه مالیاتی مربوط به فعالیت‌های شغلی خود را در یک سال مالیاتی برای هر واحد شغلی یا برای هر محل جداگانه طبق نمونه‌ای که به‌وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد تنظیم و تا آخر خرداد ماه سال بعد به اداره امور مالیاتی محل شغل خود تسلیم و مالیات متعلق را به نرخ مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون پرداخت نمایند.

تبصره: سازمان امور مالیاتی کشور می‌تواند برخی از مشاغل یا گروه‌هایی از آنان را که میزان فروش کالا و خدمات سالانه آنها حداکثر ده برابر معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون باشد از انجام بخشی از تکالیف از قبیل نگهداری اسناد و مدارک موضوع این قانون و ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف کند و مالیات مؤدیان مذکور را به‌صورت مقطوع تعیین و وصول نماید. در مواردی که مؤدی کمتر از یک سال مالی به فعالیت اشتغال داشته باشد مالیات متعلق نسبت به مدت اشتغال محاسبه و وصول می‌شود.

حکم این تبصره مانع از رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی تسلیم شده در موعد مقرر نخواهد بود.

ماده ۱۰۵ قانون مالیات‌های مستقیم: جمع درآمد شرکت‌ها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران تحصیل می‌شود، پس از وضع زیان‌های حاصل از منابع غیرمعاف و کسر معافیت‌های مقرر به استثنای مواردی که طبق مقررات این قانون دارای نرخ جداگانه‌ای می‌باشد، مشمول مالیات به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪) خواهند بود.

تبصره ۱: در مورد اشخاص حقوقی ایرانی غیر تجاری که به‌منظور تقسیم سود تأسیس نشده‌اند، در صورتی که دارای فعالیت انتفاعی باشند، از مأخذ کل درآمد مشمول مالیات فعالیت انتفاعی آنها مالیات به نرخ مقرر در این ماده وصول می‌شود.

تبصره ۲: اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران به استثنای مشمولان تبصره (۵) ماده (۱۰۹) و ماده (۱۱۳) این قانون از مأخذ کل درآمد مشمول مالیاتی که از بهره‌برداری سرمایه در ایران یا از فعالیت‌هایی که مستقیماً یا به‌وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آن در ایران انجام می‌دهند یا از واگذاری امتیازات و سایر حقوق خود، انتقال دانش فنی، دادن تعلیمات، کمک‌های فنی یا واگذاری فیلم‌های سینمایی از ایران تحصیل می‌کنند به نرخ مذکور در این ماده مشمول مالیات خواهند بود. نمایندگان اشخاص و مؤسسات مذکور در ایران نسبت به درآمدهایی که به هر عنوان به حساب خود تحصیل می‌کنند طبق مقررات مربوط به این قانون مشمول مالیات می‌باشند.

تبصره ۳: در موقع احتساب مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی اعم از ایرانی یا خارجی، مالیات‌هایی که قبلاً پرداخت شده است با رعایت مقررات مربوط از مالیات

متعلق کسر خواهد شد و اضافه پرداختی از این بابت قابل استرداد است.

تبصره ۴: اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی نسبت به سود سهام یا سهام‌الشرکه دریافتی از شرکت‌های سرمایه‌پذیر مشمول مالیات دیگری نخواهند بود.

تبصره ۵: در مواردی که به موجب قوانین مصوب وجوهی تحت عناوین دیگری غیر از مالیات بردرآمد از مأخذ درآمد مشمول مالیات اشخاص قابل وصول باشد، مالیات اشخاص پس از کسر وجوه مزبور به نرخ مقرر مربوط محاسبه خواهد شد.

تبصره ۶: درآمد مشمول مالیات ابرازی شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی متعارف و شرکت‌های تعاونی سهامی عام مشمول بیست و پنج درصد (۲۵٪) تخفیف از نرخ موضوع این ماده می‌باشد.

تبصره ۷: به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته آنها، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مذکور کاسته می‌شود. شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و ارائه اظهارنامه مالیاتی مربوط به سال جاری در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است.

ماده ۱۰۶ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد مشمول مالیات در مورد اشخاص حقوقی (به‌استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده است) براساس میزان سوددهی فعالیت و مقررات مواد (۹۴)، (۹۵) و (۹۷) این قانون و تبصره آن تعیین می‌شود.

ماده ۱۰۷ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد مشمول مالیات اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی مقیم خارج از ایران بابت درآمدهایی که در ایران و یا از ایران تحصیل می‌نمایند به شرح زیر تعیین می‌شود:

بابت تهیه طرح ساختمان‌ها و تأسیسات، نقشه‌برداری، نقشه‌کشی، نظارت و محاسبات فنی، دادن تعلیمات و کمک‌های فنی، انتقال دانش فنی، سایر خدمات و واگذاری امتیازات و سایر حقوق، همچنین واگذاری فیلم‌های سینمایی که به‌عنوان بها یا حق نمایش یا تحت هر عنوان دیگر در ایران یا از ایران تحصیل می‌کنند به استثنای درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تعیین درآمد مشمول مالیات یا مالیات آنها مقرر شده است. با توجه به نوع فعالیت و میزان سوددهی به مأخذ ده درصد (۱۰٪) تا چهل درصد (۴۰٪) مجموع وجوهی می‌باشد که ظرف مدت یک سال مالیاتی عاید آنها می‌شود.

پرداخت‌کنندگان وجوه مذکور در این ماده مکلف‌اند در هر پرداخت، مالیات متعلق را با توجه به مبالغی که از اول سال تا آن تاریخ پرداخت کرده‌اند کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی پرداخت کنند، در غیر این صورت پرداخت‌کنندگان مذکور و دریافت‌کنندگان متضامناً مسئول پرداخت اصل مالیات و جریمه‌های متعلق آن خواهند بود.

تبصره ۱: در مورد عملیات پیمانکاری، آن قسمت از مبلغ قرارداد که به مصرف خرید لوازم و تجهیزات می‌رسد مشروط بر آنکه در قرارداد یا اصلاحات و الحاقات بعدی آن مبلغ، لوازم و تجهیزات به‌طور جدا از سایر اقلام قرارداد درج شده باشد، در مورد خرید داخلی حداکثر تا مبلغ صورت حساب خرید و در مورد خرید خارجی تا مجموع ارزش گمرکی کالا و حقوق ورودی و سایر پرداخت‌های قانونی مندرج در پروانه سبز گمرکی از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره ۲: در مواردی که پیمانکاران خارجی تمام یا قسمتی از فعالیت پیمانکاری را به اشخاص حقوقی ایرانی به‌عنوان پیمانکاران دست دوم واگذار کنند معادل مبالغی که برای تهیه لوازم و تجهیزات مذکور در قرارداد دست اول که توسط پیمانکار دست دوم خریداری می‌شود و با رعایت قسمت اخیر تبصره (۱) این ماده از پیمانکار دست اول دریافت می‌گردد، از پرداخت مالیات بر درآمد معاف است.

تبصره ۳: شعب و نمایندگی‌های شرکت‌ها و بانک‌های خارجی در ایران که بدون داشتن حق انجام دادن معامله به امر بازاریابی و جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی در ایران برای شرکت مادر اشتغال دارند و برای جبران مخارج خود از شرکت مادر وجوهی دریافت می‌کنند نسبت به آن مشمول مالیات بر درآمد نخواهند بود.

تبصره ۴: درآمد حاصل از بهره‌برداری سرمایه و سایر فعالیت‌هایی که اشخاص حقوقی مزبور به وسیله نمایندگی از قبیل شعبه، نماینده، کارگزار و امثال آنها در ایران انجام می‌دهند مشمول مقررات ماده (۱۰۶) این قانون خواهد بود.

ماده ۱۰۸ قانون مالیات‌های مستقیم: اندوخته‌هایی که مالیات آن تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این اصلاحیه پرداخت نشده در صورت انتقال به حساب سرمایه مشمول مالیات نخواهد بود، لیکن در صورت تقسیم یا انتقال به حساب سود و زیان یا کاهش سرمایه معادل اندوخته اضافه شده به حساب سرمایه، به درآمد مشمول مالیات سال تقسیم یا انتقال یا کاهش سرمایه اضافه می‌شود.

اندوخته‌هایی که مالیات آن تا تاریخ لازم‌الاجرا شدن این اصلاحیه وصول گردیده در صورت تقسیم یا انتقال به حساب سود و زیان یا سرمایه یا انحلال مشمول مالیات دیگری نخواهد بود.

هزینه‌های قابل قبول مالیاتی

ماده ۱۴۷ قانون مالیات‌های مستقیم: هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات به شرحی که ضمن مقررات این قانون مقرر می‌گردد عبارت است از هزینه‌هایی که در حدود متعارف متکی به مدارک بوده و منحصرًا مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه در دوره مالی مربوط با رعایت حد نصاب‌های مقرر باشد. در مواردی که هزینه‌ای در این قانون پیش‌بینی نشده یا بیش از نصاب‌های مقرر در این قانون بوده ولی پرداخت آن به موجب قانون و یا مصوبه هیئت وزیران صورت گرفته باشد قابل قبول خواهد بود.

تبصره ۱: از لحاظ مقررات این فصل، کلیه اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل موضوع ماده (۹۵) این قانون که مکلف به نگهداری دفاتر می‌باشند، در حکم مؤسسه محسوب می‌شوند. همچنین هزینه‌های قابل قبول مالیاتی در مورد سایر صاحبان مشاغل نیز قابل پذیرش است.

تبصره ۲: هزینه‌های مربوط به درآمدهایی که به موجب این قانون از پرداخت مالیات معاف یا مشمول مالیات با نرخ صفر بوده یا با نرخ مقطوع محاسبه می‌شود، به‌عنوان هزینه‌های قابل قبول مالیاتی شناخته نمی‌شوند.

تبصره ۳: پذیرش هزینه‌های پرداختی قابل قبول مالیاتی موضوع این قانون که به شیوه تهاطری انجام نشود از مبلغ پنجاه میلیون (۵۰٬۰۰۰٬۰۰۰) ریال به بالا منوط به پرداخت یا تسویه وجه آن از طریق سامانه (سیستم) بانکی خواهد بود. هزینه‌هایی که حائز شرایط مذکور در ماده فوق می‌باشد به شرح زیر در حساب مالیاتی قابل قبول است.

ماده ۱۴۸ قانون مالیات‌های مستقیم

۱ قیمت خرید کالای فروخته شده و یا قیمت خرید مواد مصرفی در کالا و خدمات فروخته شده.

۲ هزینه‌های استخدامی متناسب با خدمت کارکنان بر اساس مقررات استخدامی مؤسسه به شرح زیر:

الف) حقوق یا مزد اصلی و مزایای مستمر اعم از نقدی یا غیر نقدی (مزایای غیر نقدی به قیمت تمام شده برای کارفرما).

ب) مزایای غیر مستمر اعم از نقدی و غیر نقدی از قبیل خواروبار، بهره‌وری، پاداش، عیدی، اضافه‌کار، هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت. نصاب هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مدیران و بازرسان و کارکنان به خارج از ایران به‌منظور رفع حوائج مؤسسه ذیربط طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد تعیین خواهد شد.

ج) هزینه‌های بهداشتی و درمانی و وجوه پرداختی بابت بیمه‌های بهداشتی و عمر و حوادث ناشی از کار کارکنان.

د) حقوق بازنشستگی، وظیفه، پایان خدمت طبق مقررات استخدامی مؤسسه و خسارت اخراج و بازخرید طبق قوانین موضوعه مزاد بر مانده حساب ذخیره مربوط.

ه) وجوه پرداختی به سازمان تأمین اجتماعی طبق مقررات مربوط و همچنین تا میزان سه‌درصد (۳٪) حقوق پرداختی سالانه بابت پس‌انداز کارکنان براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

و) معادل یک ماه آخرین حقوق و دستمزد و همچنین مابه‌التفاوت تعدیل حقوق سنوات قبل که به‌منظور تأمین حقوق بازنشستگی و وظیفه و مزایای پایان خدمت، خسارت اخراج و بازخرید کارکنان مؤسسه ذخیره می‌شود. این حکم نسبت به ذخایری که تا کنون در حساب بانک‌ها نگهداری شده است نیز جاری خواهد بود.

پرداختی به بازنشستگان مؤسسه حداکثر تا سقف یک دوازدهم معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون.

۳ کرایه محل مؤسسه در صورتی که اجاری باشد، مال‌الاجاره پرداختی طبق سند رسمی و در غیر این صورت در حدود متعارف.

۴ اجاره بهای ماشین‌آلات و ادوات مربوط به مؤسسه در صورتی که اجاری باشد.

۵ مخارج سوخت، برق، روشنایی، آب، مخابرات و ارتباطات.

۶ وجوه پرداختی بابت انواع بیمه مربوط به عملیات و دارایی مؤسسه.

۷ حق‌الامتياز پرداختی و همچنین حقوق و عوارض و مالیات‌هایی که به سبب فعالیت مؤسسه به شهرداری‌ها و وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و وابسته به آنها پرداخت می‌شود به استثنای مالیات بر درآمد و ملحقات آن و سایر مالیات‌هایی که مؤسسه به موجب مقررات این قانون ملزم به کسر از دیگران و پرداخت آن می‌باشد و همچنین جرایمی که به دولت و شهرداری‌ها پرداخت می‌گردد.

۸ هزینه‌های تحقیقاتی، آزمایشی و آموزشی، خرید کتاب، نشریات و لوح‌های فشرده، هزینه‌های بازاریابی، تبلیغات و نمایشگاهی مربوط به فعالیت مؤسسه، براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

۹ هزینه‌های مربوط به جبران خسارت وارده مربوط به فعالیت و دارایی مؤسسه مشروط بر اینکه:

اولاً: وجود خسارت محقق باشد.

ثانیاً: موضوع و میزان آن مشخص باشد.

ثالثاً: طبق مقررات قانون یا قراردادهای موجود جبران آن به عهده دیگری نبوده یا در هر صورت از طریق دیگران جبران نشده باشد.

۱۰ هزینه‌های فرهنگی، ورزشی و رفاهی کارگران پرداختی به وزارت کار و امور اجتماعی حداکثر معادل ده هزار (۱۰،۰۰۰) ریال به ازای هر کارگر.

۱۱ ذخیره مطالباتی که وصول آن مشکوک باشد مشروط بر اینکه:

اولاً: مربوط به فعالیت مؤسسه باشد.

ثانیاً: احتمال غالب برای لاوصول ماندن آن موجود باشد.

ثالثاً: در دفاتر مؤسسه به حساب مخصوص منظور شده باشد تا زمانی که طلب وصول گردد یا لاوصول بودن آن محقق شود.

- ۱۲ زیان اشخاص حقیقی یا حقوقی که از طریق رسیدگی به دفاتر آنها و با توجه به مقررات احراز گردد، از درآمد سال یا سال‌های بعد استهلاک پذیر است.
- ۱۳ هزینه‌های جزئی مربوط به محل مؤسسه که عرفاً به عهده مستأجر است در صورتی که اجاری باشد.
- ۱۴ هزینه‌های مربوط به حفظ و نگهداری محل مؤسسه در صورتی که ملکی باشد.
- ۱۵ مخارج حمل و نقل.
- ۱۶ هزینه‌های ایاب و ذهاب، پذیرایی و انبارداری.
- ۱۷ حق الزحمه‌های پرداختی متناسب با کار انجام شده از قبیل حق‌العمل، دلالی، حق‌الوکاله، حق‌المشاوره، حق حضور، هزینه حسابرسی و خدمات مالی و اداری و بازرسی، هزینه نرم‌افزاری، طراحی و استقرار سیستم‌های مورد نیاز مؤسسه، سایر هزینه‌های کارشناسی در ارتباط با فعالیت مؤسسه و حق‌الزحمه بازرس قانونی.
- ۱۸ سود، کارمزد و جریمه‌هایی که برای انجام عملیات مؤسسه به بانک‌ها، صندوق تعاون، صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی و همچنین مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز و شرکت‌های واسپاری (لیزینگ) دارای مجوز از بانک مرکزی پرداخت شده یا تخصیص یافته باشد.
- ۱۹ بهای ملزومات اداری و لوازمی که معمولاً ظرف یک سال از بین می‌روند.
- ۲۰ مخارج تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات و لوازم کار و تعویض قطعات یدکی که به عنوان تعمیر اساسی تلقی نگردد.
- ۲۱ هزینه‌های اکتشاف معادن که منجر به بهره‌برداری نشده باشد.
- ۲۲ هزینه‌های مربوط به حق عضویت و حق اشتراک پرداختی مربوط به فعالیت مؤسسه.
- ۲۳ مطالبات لاوصول به شرط اثبات آن از طرف مؤدی مازاد بر مانده حساب ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول.
- ۲۴ زیان حاصل از تسعیر ارز براساس اصول متداول حسابداری مشروط بر اتخاذ یک روش یکنواخت طی سال‌های مختلف از طرف مؤدی.
- ۲۵ ضایعات متعارف تولید.
- ۲۶ ذخیره مربوط به هزینه‌های پرداختنی قابل قبول که به سال مورد رسیدگی ارتباط دارد.
- ۲۷ هزینه‌های قابل قبول مربوط به سال‌های قبلی که پرداخت یا تخصیص آن در سال مالیاتی مورد رسیدگی تحقق می‌یابد.
- ۲۸ هزینه خرید کتاب و سایر کالاهای فرهنگی، هنری برای کارکنان و افراد تحت تکفل آنها تا میزان حداکثر پنج درصد (۵٪) معافیت مالیاتی موضوع ماده (۸۴) این قانون به ازای هر نفر.
- ۲۹ ذخیره مربوط به خدمات پس از فروش (گارانتی) اشخاص حقوقی.

تبصره ۱: هزینه‌های دیگری که مربوط به تحصیل درآمد مؤسسه تشخیص داده می‌شود و در این ماده پیش‌بینی نشده است به پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی جزء هزینه‌های قابل قبول پذیرفته خواهد شد.

تبصره ۲: مدیران و صاحبان سرمایه اشخاص حقوقی در صورتی که دارای شغل موظف در مؤسسات مذکور باشند جزء کارکنان مؤسسه محسوب خواهند شد ولی در مؤسساتی که غیر اشخاص حقوقی باشند حقوق و مزایای صاحب مؤسسه و اولاد تحت تکفل و همسر نامبرده به استثنای هزینه سفر و فوق‌العاده مسافرت مربوط به شغل که مشمول مقررات جزء (ب) بند (۲) این ماده آمده خواهد بود جزء هزینه‌های قابل قبول منظور نخواهد شد.

ماده ۱۴۹ قانون مالیات‌های مستقیم: آن قسمت از دارایی‌های استهلاک‌پذیر که بر اثر به‌کارگیری یا گذشت زمان یا سایر عوامل و بدون توجه به تغییر قیمت‌ها ارزش آن تقلیل می‌یابد و همچنین هزینه‌های تأسیس، قابل استهلاک بوده و هزینه استهلاک آنها جزء هزینه‌های قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود. مقررات مربوط به استهلاک‌های دارایی‌های استهلاک‌پذیر شامل جداول استهلاک‌ها و چگونگی اجرای آن با رعایت استانداردهای حسابداری توسط سازمان امور مالیاتی کشور تهیه می‌شود و ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره ۱: افزایش بهای ناشی از تجدید ارزیابی دارایی‌های اشخاص حقوقی، با رعایت استانداردهای حسابداری مشمول پرداخت مالیات بر درآمد نیست و هزینه استهلاک ناشی از افزایش تجدید ارزیابی نیز به عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی نمی‌شود.

در زمان فروش یا معاوضه دارایی‌های تجدید ارزیابی شده، مابه‌التفاوت قیمت فروش و ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی در محاسبه درآمد مشمول مالیات منظور می‌شود.

تبصره ۲: در صورتی که بر اثر فروش مال قابل استهلاک یا مسلوب‌المنفعه شدن ماشین‌آلات، زیانی متوجه مؤسسه گردد، زیان حاصل معادل ارزش مستهلک نشده دارایی منهای حاصل فروش (در صورت فروش) یک جا قابل احتساب در حساب سود و زیان همان سال است. حکم این تبصره در مورد دارایی‌های تجدید ارزیابی شده نسبت به ارزش دفتری بدون اعمال تجدید ارزیابی جاری است.

واژگان و مفاهیم مالیاتی

مهم‌ترین مفاهیم مالیاتی که در مراودات و مکاتبات مالیاتی کاربرد بسیار زیادی دارند به شرح زیر است:

سازمان امور مالیاتی کشور

براساس ماده ۵۹ قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی سازمان امور مالیاتی کشور یک مؤسسه دولتی بوده و زیر نظر وزارت امور اقتصادی و دارایی ایجاد شده و کلیه اختیارات، وظایف، کارکنان، امکانات و تجهیزات موجود وزارت امور اقتصادی و دارایی که در معاونت امور مالیاتی و بخش‌ها و حوزه‌های مالیاتی به کار گرفته شده بود، به این سازمان منتقل شده است.

واحد مالیاتی

کوچک‌ترین جزء تقسیمات اداری بخش مالیاتی است که براساس محدوده جغرافیایی، منابع مالیاتی، نوع مؤدیان یا حسب وظیفه مقرر در قانون مالیات‌های مستقیم از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌شود.

حوزه مالیاتی

یک واحد سازمانی است که به موجب قانون مالیات‌های مستقیم مسئولیت تشخیص و مطالبه مالیاتی را بر عهده دارد و گیرنده اظهارنامه‌های مالیاتی می‌باشد.

مؤدی

کسانی که مالیات به دولت می‌پردازند و طبق قانون به دولت مدیون هستند. به عبارت دیگر مؤدیان مالیاتی به اشخاصی اطلاق می‌گردد که بدهی مالیاتی بابت هرگونه فعالیت یا معاملات انجام شده متوجه آنها است.

پست‌های سازمانی در اداره امور مالیاتی

کلیه کارکنانی که عهده‌دار انجام وظایف موضوع ماده ۲۱۹ قانون مشتمل بر شناسایی، تشخیص، مطالبه و وصول مالیات‌های موضوع قانون می‌باشند، مأموران مالیاتی نامیده می‌شوند.

۱ عناوین شغلی مأموران مالیاتی عبارت است از کاردان مالیاتی، کارشناس مالیاتی، کارشناس ارشد مالیاتی، رئیس گروه مالیاتی و رئیس امور مالیاتی.

۲ کاردان مالیاتی از بین کارمندان سازمان دارای مدرک تحصیلی دیپلم یا فوق دیپلم انتخاب می‌شود و حداقل یکی از وظایف اصلی سازمان را عهده‌دار بوده و تحت نظر کارشناس ارشد مالیاتی انجام وظیفه می‌کند.

۳ کارشناس مالیاتی، از بین کارمندان با تحصیلات کارشناسی یا بالاتر یا حداقل ۳ سال سابقه خدمت در شغل کاردان مالیاتی انتخاب می‌شود و حداقل یکی از وظایف اصلی سازمان را بر عهده دارد و تحت نظر کارشناس ارشد مالیاتی انجام وظیفه می‌کند.

۴ کارشناس ارشد مالیاتی، از بین کارمندان سازمان با تحصیلات کارشناسی یا بالاتر یا حداقل ۳ سال سابقه خدمت در شغل کارشناس مالیاتی انتخاب می‌شود و سرپرستی واحد مالیاتی را عهده‌دار بوده و مسئولیت تهیه گزارشات و عملکرد افراد تحت سرپرستی به عهده وی می‌باشد و تحت نظر رئیس گروه مالیاتی انجام وظیفه می‌کند.

۵ رئیس گروه مالیاتی، از بین کارمندان سازمان با تحصیلات کارشناسی یا بالاتر یا حداقل ۳ سال سابقه خدمت در شغل کارشناس ارشد مالیاتی انتخاب می‌شود و سرپرستی واحدهای مالیاتی را بر عهده دارد و تحت نظر رئیس امور مالیاتی انجام وظیفه می‌کند.

۶ رئیس امور مالیاتی، از بین کارمندان سازمان با تحصیلات لیسانس یا بالاتر یا حداقل ۳ سال سابقه خدمت در شغل رئیس گروه مالیاتی انتخاب می‌شود و مسئولیت نظارت بر گروه‌های مالیاتی و نظارت بر حسن اجرای مقررات را بر عهده دارد.

۷ تطبیق و انتخاب مأموران مالیاتی شاغل به عناوین شغلی مطروحه به ترتیب زیر می‌باشد:

الف) کمک ممیز مالیاتی با مدرک تحصیلی دیپلم و کاردانی (فوق دیپلم) به عنوان کاردان مالیاتی

ب) کمک ممیز مالیاتی با مدرک تحصیلی لیسانس به عنوان کارشناس مالیاتی
ج) ممیز مالیاتی به عنوان کارشناس ارشد مالیاتی (که به عنوان کارشناس حسابداری نیز مطرح است) که مسئول تشخیص درآمد (عملکرد سال) شما می‌باشد.

د) سرممیز مالیاتی به عنوان رئیس گروه مالیاتی (که به عنوان سرپرست حسابداری نیز مطرح است) که بر حوزه مالیاتی سرپرستی داشته باشد.

ه) ممیز کل مالیاتی به عنوان رئیس امور مالیاتی (که به عنوان مدیر حسابرسی نیز مطرح است) که نظارت بر کار چندین سر ممیز را دارا می‌باشد.

سال مالیاتی

سال مالیاتی عبارت است از یک سال شمسی که از فروردین ماه هر سال شروع و به آخر اسفند ماه همان سال ختم می‌شود، لیکن در مورد اشخاص حقوق مشمول مالیات که سال مالی آنها به موجب اساس‌نامه با سال مالیاتی تطبیق نمی‌کند، سال مالی آنها، به جای سال مالیاتی مبنای تشخیص مالیات قرار می‌گیرد و موعد تسلیم اظهارنامه، ترازنامه، حساب سود و زیان و سررسید پرداخت مالیات آنها چهار ماه شمسی پس از سال مالی می‌باشد.

اظهارنامه مالیاتی

اظهارنامه مالیاتی فرم خاصی است که بر طبق مقررات از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در اختیار مؤدیان مالیاتی قرار می‌گیرد و مؤدیان مکلف هستند مشخصات خود و نشانی محل کسب و سکونت یا منبع تحصیل درآمد و نیز اطلاعاتی درباره درآمد و حسب مورد دارایی‌ها و سود و زیان را که در فرم موصوف پیش‌بینی گردیده منعکس کرده و ظرف مهلت مقرر به اداره امور مالیاتی تسلیم نمایند. ضمناً مطابق تبصره ماده ۲۲۶ قانون مالیات‌های مستقیم به مؤدیان مالیاتی اجازه داده می‌شود در صورتی که به نحوی از انحاء در اظهارنامه یا ترازنامه یا حساب سود و زیان تسلیمی از نظر محاسبه اشتباهی شده باشد، با ارائه مدارک لازم ظرف یک ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه نسبت به رفع اشتباه اقدام و اظهارنامه یا ترازنامه یا حساب سود و زیان اصلاحی را حسب مورد تسلیم نماید و در هر حال تاریخ تسلیم اظهارنامه مؤدی تاریخ تسلیم اظهارنامه اول می‌باشد.

برگ تشخیص مالیات

نظر مکتوبی است که مأموران مالیاتی پس از رسیدگی به درآمد و دارایی مؤدی اعلام می‌کنند و ضمن آن درآمد یا دارایی مشمول مالیات و مبلغ مالیات متعلق را مشخص می‌سازند.

برگ مالیات قطعی

بعد از صدور مالیات مورد نظر در برگ تشخیص با توافق مؤدی یا ممیز کل یا رأی کمیسیون حل اختلاف نتیجه‌اش مشخص می‌گردد که برگ مالیات قطعی می‌گویند.

معافیت مالیاتی

قوانین مالیاتی غالباً برای اشخاص، اقلام و معاملات و غیره، معافیت‌هایی قائل می‌شود که اگر چنین نبود آن موارد مشمول مالیات یا مأخذ محاسبه اقلام مشمول مالیات قرار می‌گرفتند. به‌طور کلی معافیت مالیاتی یعنی چشم پوشی دولت از مالیاتی که متوجه شخص یا اشخاص معین شده است.

مفاصاحساب مالیاتی

عبارت است از سندی که مقامات مالیاتی به عنوان مؤدی صادر و طی آن گواهی می‌کنند که وی کلیه مالیات‌های قطعی خود را پرداخته است و یا مشمول هیچ‌گونه مالیاتی نمی‌باشد.

کلمه توافق

مفهوم آن این است که ممیز و مؤدی بر رقم مالیاتی خود به توافق برسند.

هیئت حل اختلاف مالیاتی

مرجع رسیدگی به کلیه اختلاف‌های مالیاتی جز در مواردی که ضمن مقررات قانون مالیات‌های مستقیم مرجع دیگری پیش‌بینی شده، هیئت حل اختلاف مالیاتی است.

ماده ۱۰۹ قانون مالیات‌های مستقیم در آمد: مشمول مالیات در مورد مؤسسات بیمه ایرانی عبارت است از:

- ۱ ذخایر فنی در آخر سال مالی قبل.
- ۲ حق بیمه دریافتی در معاملات بیمه مستقیم پس از کسر برگشتی‌ها و تخفیف‌ها.
- ۳ حق بیمه بیمه‌های اتکایی و وصولی پس از کسر برگشتی‌ها.
- ۴ کارمزد و مشارکت در سود معاملات بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۵ بهره سپرده‌های بیمه بیمه‌گر اتکایی نزد بیمه‌گر واگذارکننده.
- ۶ سهم بیمه‌گران اتکایی بابت خسارت پرداختی بیمه‌های غیر زندگی و بازخرید و سرمایه و مستمری‌های بیمه‌های زندگی.
- ۷ سایر درآمدها.

پس از کسر:

- ۱ هزینه تمبر قراردادهای بیمه.
- ۲ هزینه‌های پزشکی بیمه‌های زندگی.
- ۳ کارمزدهای پرداختی از بابت معاملات بیمه مستقیم.
- ۴ حق بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۵ سهم صندوق تأمین خسارت‌های بدنی از حق بیمه اجباری مسئولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل شخص ثالث.
- ۶ مبالغ پرداختی از بابت بازخرید و سرمایه و مستمری‌های بیمه زندگی و خسارت پرداختی از بابت بیمه‌های غیر زندگی.
- ۷ سهم مشارکت بیمه‌گزاران در منافع.
- ۸ کارمزدها و سهم مشارکت بیمه‌گران در سود معاملات بیمه‌های اتکایی قبولی.
- ۹ بهره متعلق به سپرده‌های بیمه‌های اتکایی واگذاری.
- ۱۰ ذخایر فنی در آخر سال مالی.
- ۱۱ سایر هزینه‌ها و استهلاکات قابل قبول.

تبصره ۱: انواع ذخایر فنی مؤسسات بیمه (اندوخته‌های فنی موضوع ماده (۶۱) قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری) برای هر یک از رشته‌های بیمه و

میزان و طرز محاسبه آنها به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که از طرف بیمه مرکزی ایران تهیه و پس از موافقت شورای عالی بیمه به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد رسید.

تبصره ۲: انواع ذخایر فنی بیمه مرکزی ایران برای هر یک از رشته‌های بیمه و میزان و طرز محاسبه آنها از طرف مجمع عمومی بیمه مرکزی ایران تعیین خواهد شد.

تبصره ۳: در معاملات بیمه مستقیم، حق بیمه و کارمزدها و تخفیف حق بیمه و سهم مشارکت بیمه‌گزاران در منافع و نحوه احتساب آنها با رعایت مقررات تعیین شده از طرف شورای عالی بیمه خواهد بود. کلیه اقلام مزبور به استثنای کارمزد باید در قرارداد بیمه ذکر شده باشد.

تبصره ۴: اقلام مربوط به معاملات بیمه‌های اتکایی اعم از قبولی یا واگذاری براساس شرایط قراردادهای توافق‌های مؤسسات بیمه ذی‌ربط خواهد بود.

تبصره ۵: مؤسسات بیمه خارجی که با قبول بیمه اتکایی از مؤسسات بیمه ایرانی تحصیل درآمد می‌نمایند مشمول مالیاتی به نرخ دو درصد (۲٪) حق بیمه دریافتی و سود حاصل از سپرده مربوط در ایران می‌باشند. در صورتی که مؤسسات بیمه ایرانی در کشور متبوع مؤسسه بیمه‌گر اتکایی دارای فعالیت بیمه بوده و از پرداخت مالیات بر معاملات اتکایی معاف باشند، مؤسسه مزبور نیز از پرداخت مالیات دولت ایران معاف خواهد شد. مؤسسات بیمه ایرانی مکلف‌اند در موقع تخصیص حق بیمه به نام بیمه‌گر اتکایی خارجی مشمول مالیات موضوع این تبصره، دو درصد (۲٪) آن را به عنوان مالیات بیمه‌گر اتکایی کسر نمایند و وجوه کسر شده در هر ماه را تا پایان ماه بعد به ضمیمه صورتی حاوی مشخصات بیمه‌گر اتکایی و حق بیمه متعلق به اداره امور مالیاتی مربوط ارسال و وجه مزبور را به حساب مالیاتی پرداخت نمایند.

ماده ۱۱۰ قانون مالیات‌های مستقیم: اشخاص حقوقی مکلف‌اند اظهارنامه و ترازنامه و حساب سود و زیان متکی به دفاتر و اسناد و مدارک خود را حداکثر تا چهار ماه پس از سال مالیاتی همراه با فهرست هویت شرکا و سهام داران و حسب مورد میزان سهم‌الشرکه یا تعداد سهام و نشانی هر یک از آنها را به اداره امور مالیاتی که محل فعالیت اصلی شخص حقوقی در آن واقع است تسلیم و مالیات متعلق را پرداخت نمایند. پس از تسلیم اولین فهرست مزبور، تسلیم فهرست تغییرات در سنوات بعد کافی خواهد بود. محل تسلیم اظهارنامه و پرداخت مالیات اشخاص حقوقی خارجی و مؤسسات مقیم خارج از ایران که در ایران دارای اقامتگاه یا نمایندگی نمی‌باشند تهران است.

حکم این ماده در مورد کارخانه‌داران و اشخاص حقوقی در دوران معافیت نیز جاری خواهد بود.

تبصره: اشخاص حقوقی نسبت به درآمدهایی که طبق مقررات این قانون نحوه دیگری برای تشخیص آن مقرر شده است مکلف به تسلیم اظهارنامه مالیاتی جداگانه که در فصل‌های مربوط پیش‌بینی شده است نیستند. نرخ محاسبه مالیات براساس ماده ۱۳۱ قانون مالیات‌های مستقیم نرخ مالیات بر درآمد مشاغل (اشخاص حقیقی) به شرح زیر است:

تا میزان پانصد میلیون (۵۰۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ پانزده درصد (۱۵٪)
نسبت به مازاد پانصد میلیون (۵۰۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال تا میزان یک میلیارد (۱'۰۰۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست درصد (۲۰٪)
نسبت به مازاد یک میلیارد (۱'۰۰۰'۰۰۰'۰۰۰) ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ بیست و پنج درصد (۲۵٪)

تبصره: به ازای هر ده درصد (۱۰٪) افزایش درآمد ابرازی مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده نسبت به درآمد ابرازی مشمول مالیات سال گذشته آنها، یک واحد درصد و حداکثر تا پنج واحد درصد از نرخ‌های مذکور کاسته می‌شود. شرط برخورداری از این تخفیف تسویه بدهی مالیاتی سال قبل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی مربوطه در مهلت اعلام شده از سوی سازمان امور مالیاتی است.

مهلت رسیدگی به اظهارنامه مالیاتی

ماده ۱۵۶ قانون مالیات‌های مستقیم: اداره امور مالیاتی مکلف است اظهارنامه مؤدیان مالیات بر درآمد را در مورد هر منبع که در موعد قانونی تسلیم شده است حداکثر ظرف یک سال از تاریخ انقضای مهلت مقرر برای تسلیم اظهارنامه رسیدگی نماید. در صورتی که ظرف مدت مذکور برگ تشخیص درآمد صادر ننماید و یا تا سه ماه پس از انقضای یک سال فوق‌الذکر برگ تشخیص درآمد مذکور را به مؤدی ابلاغ نکند اظهارنامه مؤدی قطعی تلقی می‌شود.

هرگاه پس از قطعی شدن اظهارنامه مالیاتی یا بعد از رسیدگی و صدور و ابلاغ برگ تشخیص اعم از اینکه به قطعیت رسیده یا نرسیده باشد معلوم شود مؤدی درآمد یا فعالیت‌های انتفاعی کتمان شده‌ای داشته و مالیات متعلق به آن نیز مطالبه نشده باشد، فقط مالیات بر درآمد آن فعالیت‌ها با رعایت ماده ۱۵۷ این قانون قابل مطالبه خواهد بود. در این حالت و همچنین در مواردی که اظهارنامه مؤدی به علت عدم رسیدگی قطعی تلقی می‌گردد اداره امور مالیاتی بایستی یک نسخه از برگ تشخیص صادره به انضمام گزارش توجیهی مربوط را ظرف ده روز از تاریخ صدور جهت رسیدگی به دادستانی انتظامی مالیاتی ارسال نماید.

معافیت مالیاتی سالانه مشاغل

ماده ۱۰۱ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد سالانه مشمول مالیات مؤدیان موضوع این فصل که اظهارنامه مالیاتی خود را طبق مقررات این فصل در موعد مقرر تسلیم کرده‌اند تا میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون از پرداخت مالیات معاف و مازاد آن به نرخ‌های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون مشمول مالیات خواهد بود. شرط تسلیم اظهارنامه برای استفاده از معافیت فوق نسبت به عملکرد سال ۱۳۸۲ به بعد جاری است.

تبصره ۱: در مشارکت‌های مدنی اعم از اختیاری و قهری شرکا حداکثر از دو معافیت استفاده خواهند کرد و مبلغ معافیت به‌طور مساوی بین آنان تقسیم و باقیمانده سهم هر شریک جداگانه مشمول مالیات خواهد بود.

شرکایی که با هم رابطه زوجیت دارند از لحاظ استفاده از معافیت در حکم یک شریک تلقی و معافیت مقرر به زوج اعطا می‌گردد. در صورت فوت احد از شرکا وراثت وی به عنوان قائم‌مقام قانونی از معافیت مالیاتی سهم متوفی در مشارکت به شرح فوق استفاده نموده و این معافیت به‌طور مساوی بین آنان تقسیم و از درآمد سهم هر کدام کسر خواهد شد.

تبصره ۲: در صورتی که هر شخص حقیقی دارای بیش از یک واحد شغلی باشد، مجموع درآمد واحدهای شغلی وی با کسر فقط یک معافیت موضوع این ماده مشمول مالیات به نرخ‌های مذکور در ماده (۱۳۱) این قانون می‌شود.

انواع معافیت‌های مالیاتی

ماده ۵۷ قانون مالیات‌های مستقیم: در مورد شخص حقیقی که هیچ گونه درآمدی ندارد تا میزان معافیت مالیاتی درآمد حقوق موضوع ماده (۸۴) این قانون از درآمد مشمول مالیات سالانه مستغلات از مالیات معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات می‌باشد. مشمولان این ماده باید اظهارنامه مخصوصی طبق نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه خواهد شد به اداره امور مالیاتی محل وقوع ملک تسلیم و اعلام نمایند که هیچ گونه درآمد دیگری ندارند. اداره امور مالیاتی مربوط باید خلاصه مندرجات اظهارنامه مؤدی را به اداره امور مالیاتی محل سکونت مؤدی ارسال دارد و در صورتی که ثابت شود اظهارنامه مؤدی خلاف واقع است مالیات متعلق به اضافه یک برابر آن به عنوان جریمه وصول خواهد شد.

در اجرای حکم این ماده حقوق بازنشستگی و وظیفه دریافتی وجوایز و سود ناشی از سپرده‌های بانکی درآمد تلقی نخواهد شد.

تبصره ۱: حکم این ماده در مورد فرزندان صغیری که تحت ولایت پدر باشند جاری نخواهد بود.

تبصره ۲: در صورتی که سایر درآمدهای مشمول مالیات ماهانه مؤدی کمتر از مبلغ مذکور در این ماده باشد، آن مقدار از درآمد مشمول مالیات اجارهٔ املاک که با سایر درآمدهای مؤدی بالغ بر مبلغ فوق باشد معاف و مازاد طبق مقررات این فصل مشمول مالیات خواهد بود.

ماده ۸۴ قانون مالیات‌های مستقیم: میزان معافیت مالیات بر درآمد سالانه مشمول مالیات حقوق از یک یا چند منبع، هر ساله در قانون بودجه سنواتی مشخص می‌شود.

ماده ۱۳۲ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی که از تاریخ اجرای این ماده از طرف وزارتخانه‌های ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری صادر یا قرارداد استخراج و فروش منعقد می‌شود و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری اشخاص یادشده که از تاریخ مذکور از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط برای آنها پروانه بهره‌برداری یا مجوز صادر می‌شود، از تاریخ شروع بهره‌برداری یا استخراج یا فعالیت به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه‌یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد

الف) منظور از مالیات با نرخ صفر روشی است که مؤدیان مشمول آن مکلف به تسلیم اظهارنامه، دفاتر قانونی، اسناد و مدارک حسابداری حسب مورد، برای درآمدهای خود به ترتیب مقرر در این قانون و در مواعد مشخص‌شده به سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشند و سازمان مذکور نیز مکلف به بررسی اظهارنامه و تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان براساس مستندات، مدارک و اظهارنامه مذکور است و پس از تعیین درآمد مشمول مالیات مؤدیان، مالیات آنها با نرخ صفر محاسبه می‌شود.

ب) مالیات با نرخ صفر برای واحدهای تولیدی و خدماتی و سایر مراکز موضوع این ماده که دارای بیش از پنجاه نفر نیروی کار شاغل باشند چنانچه در دوره معافیت، هر سال نسبت به سال قبل نیروی کار شاغل خود را حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) افزایش دهند، به ازای هر سال افزایش کارکنان یک سال اضافه می‌شود. تعداد نیروی کار شاغل و همچنین افزایش اشتغال نیروی کار در هر واحد با تأیید وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و ارائه اسناد و مدارک مربوط به فهرست بیمه تأمین اجتماعی کارکنان محقق می‌شود. در صورت کاهش نیروی کار از حداقل افزایش مذکور در سال بعد که از مشوق مالیاتی این بند استفاده کرده باشند، مالیات متعلق در سال کاهش، مطالبه و وصول می‌شود. افرادی که بازنشسته، بازخرید و مستعفی می‌شوند کاهش محسوب نمی‌گردد.

پ) دوره برخورداری محاسبه مالیات با نرخ صفر برای واحدهای اقتصادی مذکور موضوع این ماده واقع در شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی به مدت دو سال و در صورت استقرار شهرک‌های صنعتی یا مناطق ویژه اقتصادی در

مناطق کمتر توسعه یافته، به مدت سه سال افزایش می یابد. (ت) شرط برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی برای اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد و سایر مناطق کشور تسلیم اظهارنامه مالیاتی در موقع مقرر قانونی است. اظهارنامه مالیاتی اشخاص حقوقی شامل ترازنامه و حساب سود و زیان طبق نمونه ای است که توسط سازمان امور مالیاتی تهیه می شود. (ث) به منظور تشویق و افزایش سرمایه گذاری های اقتصادی در واحدهای موضوع این ماده علاوه بر دوره حمایت از طریق مالیات با نرخ صفر حسب مورد، سرمایه گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و سایر مناطق به شرح زیر مورد حمایت قرار می گیرد:

۱ در مناطق کمتر توسعه یافته:

مالیات سال های بعد از دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر مذکور در صدر این ماده تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد به دو برابر سرمایه ثبت و پرداخت شده برسد، با نرخ صفر محاسبه می شود و بعد از آن، مالیات متعلقه با نرخ های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره های آن محاسبه و دریافت می شود.

۲ در سایر مناطق:

پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات سال های بعد از دوره محاسبه مالیات مذکور در صدر این ماده با نرخ صفر و پنجاه درصد (۵۰٪) باقی مانده با نرخ های مقرر در ماده (۱۰۵) قانون مالیات های مستقیم و تبصره های آن محاسبه و دریافت می شود. این حکم تا زمانی که جمع درآمد مشمول مالیات واحد، معادل سرمایه ثبت و پرداخت شده شود، ادامه می یابد و بعد از آن، صد درصد (۱۰۰٪) مالیات متعلقه با نرخ های مقرر در ماده (۱۰۵) این قانون و تبصره های آن محاسبه و دریافت می شود.

درآمد حمل و نقل اشخاص حقوقی غیردولتی، از مشوق مالیاتی جزءهای (۱) و (۲) این بند برخوردار می باشند. اشخاص حقوقی غیردولتی موضوع این ماده که قبل از این اصلاحیه تأسیس شده اند، در صورت سرمایه گذاری مجدد از مشوق این ماده می توانند استفاده کنند.

هرگونه سرمایه گذاری که با مجوز مراجع قانونی ذی ربط به منظور تأسیس، توسعه، بازسازی و نوسازی واحدهای مذکور برای ایجاد دارایی های ثابت به استثنای زمین هزینه می شود، مشمول حکم این بند است.

ج) استثنای زمین مذکور در انتهای بند (ت)، در مورد سرمایه گذاری اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای حمل و نقل، بیمارستان ها، هتل ها و مراکز اقامتی گردشگری صرفاً به میزان تعیین شده در مجوزهای قانونی صادر شده از مراجع ذی صلاح، جاری نمی باشد.

چ) در صورت کاهش میزان سرمایه ثبت و پرداخت شده اشخاص مذکور که از مشوق مالیاتی این ماده برای افزایش سرمایه استفاده کرده باشند، مالیات متعلق و جریمه‌های آن مطالبه و وصول می‌شود.

ح) در صورتی که سرمایه‌گذاری انجام شده موضوع این ماده با مشارکت سرمایه‌گذاران خارجی با مجوز سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران انجام شده باشد به ازای هر پنج درصد (۵٪) مشارکت سرمایه‌گذاری خارجی به میزان ده درصد (۱۰٪) به مشوق این ماده به نسبت سرمایه ثبت و پرداخت شده و حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) اضافه می‌شود.

خ) شرکت‌های خارجی که با استفاده از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی در ایران نسبت به تولید محصولات با نشان معتبر اقدام کنند در صورتی که حداقل بیست درصد (۲۰٪) از محصولات تولیدی را صادر نمایند از تاریخ انعقاد قرارداد همکاری با واحد تولید ایرانی در دوره محاسبه مالیات با نرخ صفر واحد تولیدی مذکور مشمول حکم این ماده بوده و در صورت اتمام دوره مذکور، از پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف در نرخ مالیاتی نسبت به درآمد ابرازی حاصل از فروش محصولات تولیدی در مدت مذکور در این ماده برخوردار می‌باشند.

د) نرخ صفر مالیاتی و مشوق‌های موضوع این ماده شامل درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت براساس آخرین سرشماری نفوس و مسکن نمی‌شود.

واحدهای تولیدی فناوری اطلاعات با تأیید وزارتخانه‌های ذی‌ربط و معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور در هر حال از امتیاز این ماده برخوردار می‌باشند. همچنین مالیات واحدهای تولیدی و معدنی مستقر در کلیه مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی به استثنای مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های مستقر در شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران با نرخ صفر محاسبه می‌شود و از مشوق‌های مالیاتی موضوع این ماده برخوردار می‌باشند.

در خصوص مناطق ویژه اقتصادی و شهرک‌های صنعتی یا واحدهای تولیدی که در محدوده دو یا چند استان یا شهر قرار می‌گیرند، ملاک تعیین محدوده به موجب آیین‌نامه‌ای است که حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت و امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و سازمان حفاظت محیط‌زیست تهیه و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ذ) فهرست مناطق کمتر توسعه‌یافته شامل استان، شهرستان، بخش و دهستان در سه ماهه اول در هر برنامه پنج ساله، توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی

کشور با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی با لحاظ شاخص‌های نرخ بیکاری و سرمایه‌گذاری در تولید تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد و تا ابلاغ فهرست جدید، فهرست برنامه قبلی معتبر می‌باشد. تاریخ شروع فعالیت با تأیید مراجع قانونی ذی‌ربط، مناط اعتبار برای احتساب مشوق‌های مناطق کمتر توسعه‌یافته است.

ر) کلیه تأسیسات ایرانگردی و جهانگردی که قبل از اجرای این ماده پروانه بهره‌برداری از مراجع قانونی ذی‌ربط اخذ کرده باشند تا مدت شش سال پس از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این ماده از پرداخت پنجاه درصد (۵۰٪) مالیات بر درآمد ابرازی معاف می‌باشند. حکم این بند نسبت به درآمد حاصل از اعزام گردشگر به خارج از کشور مجری نیست.

ز) صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می‌باشد. (ژ) مالیات با نرخ صفر موضوع این قانون صرفاً شامل درآمد ابرازی به جز درآمدهای کتمان‌شده می‌باشد. این حکم در مورد کلیه احکام مالیاتی با نرخ صفر منظور در این قانون و سایر قوانین مجری است.

س) معادل هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که در چهارچوب نقشه جامع علمی کشور انجام می‌شود، مشروط بر اینکه گزارش پیشرفت سالانه آن به تصویب شورای پژوهشی دانشگاه‌ها و یا مراکز تحقیقاتی مربوطه برسد و ناخالص درآمد ابرازی حاصل از فعالیت‌های تولیدی و معدنی آنها کمتر از پنج میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود. معادل مبلغ منظور شده به حساب مالیات اشخاص مذکور، به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی پذیرفته نخواهد شد.

دستورالعمل اجرایی این بند با پیشنهاد سازمان امور مالیاتی کشور به تصویب وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت، علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌رسد.

تبصره ۱: کلیه معافیت‌های مالیاتی و محاسبه با نرخ صفر مالیاتی مازاد بر قوانین موجود مذکور در این ماده از ابتدای سال ۱۳۹۵ اجرا می‌شود.

ماده ۱۳۳ قانون مالیات‌های مستقیم: صد درصد (۱۰۰٪) درآمد صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی، شرکت‌های تعاونی روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان،

کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها از مالیات معاف است. **تبصره:** دولت مکلف است معادل مالیات بردرآمد متعلق به آن قسمت از سود ابرازی سازمان مرکزی تعاون روستایی ایران را که با تصویب مجمع عمومی برای سرمایه‌گذاری در شرکت‌های تعاونی روستایی اختصاص داده می‌شود، پس از وصول و واریز آن به حساب درآمد عمومی کشور، از محل اعتبار ردیف خاصی که به همین منظور در قانون بودجه کل کشور پیش‌بینی می‌شود در وجه سازمان مذکور مسترد نماید.

ماده ۱۳۴ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیر انتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیر انتفاعی و مهدهای کودک در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذی‌ربط هستند همچنین درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۳۶ قانون مالیات‌های مستقیم: وجوه پرداختی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی و از طرف مؤسسات بیمه که به موجب قراردادهای منعقدۀ بیمه عاید ذی‌نفع می‌شود از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۳۷ قانون مالیات‌های مستقیم: هزینه‌های درمانی پرداختی هر مؤدی بابت معالجه خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکفل در یک سال مالیاتی به شرط اینکه اگر دریافت‌کننده مؤسسه درمانی یا پزشک مقیم ایران باشد دریافت وجه را گواهی نماید و چنانچه به تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به علت فقدان امکانات لازم معالجه در خارج از ایران صورت گرفته است پرداخت هزینه مزبور به گواهی مقامات رسمی دولت جمهوری اسلامی ایران در کشور محل معالجه یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی و بیمه‌های درمانی از درآمد مشمول مالیات مؤدی کسر می‌گردد.

در مورد معلولان و بیماران خاص و صعب‌العلاج علاوه بر هزینه‌های مذکور هزینه مراقبت و توانبخشی آنان نیز قابل کسر از درآمد مشمول مالیات معلول یا بیمار یا شخصی که تکفل او را عهده دار است می‌باشد.

ماده ۱۳۸ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم: اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب

عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت‌کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.

تبصره ۱: استفاده‌کننده از معافیت موضوع این ماده تا دو سال نمی‌تواند آورده نقدی را از بنگاه تولیدی خارج کند. در صورت کاهش آورده نقدی، به میزان ارزش روز معافیت استفاده شده، مالیات سال خروج آورده نقدی، اضافه می‌شود.

تبصره ۲: تشخیص تحقق به‌کارگیری آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح یا سرمایه در گردش با اداره امور مالیاتی حوزه مربوط است

ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم

الف) موقوفات، نذورات، پذیره، کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی آستان قدس رضوی، آستان حضرت عبدالعظیم الحسنی علیه السلام، آستانه حضرت معصومه علیها السلام، آستان حضرت احمد ابن موسی علیه السلام «شاه چراغ»، آستان مقدس حضرت امام خمینی علیه السلام، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا و سایر بقاع متبرکه از پرداخت مالیات معاف است. تشخیص سایر بقاع متبرکه به عهده سازمان اوقاف و امور خیریه می‌باشد. ب) کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران از پرداخت مالیات معاف است.

ج) کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی صندوق‌های پس‌انداز بازنشستگی و سازمان بیمه خدمات درمانی و سازمان تأمین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر و همچنین حق بیمه و حق بازنشستگی سهم کارکنان و کارفرما و جریمه‌های دریافتی مربوط توسط آنها از پرداخت مالیات معاف است.

د) کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مدارس علوم اسلامی از پرداخت مالیات معاف است. تشخیص مدارس علوم اسلامی با شورای مدیریت حوزه علمیه قم می‌باشد.

ه) کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی نهادهای انقلاب اسلامی از پرداخت مالیات معاف است. تشخیص نهادهای انقلاب اسلامی با هیئت وزیران می‌باشد.

و) آن قسمت از درآمد صندوق عمران موقوفات کشور که به مصرف عمران موقوفات برسد از پرداخت مالیات معاف است.

ز) درآمد اشخاص از محل وجوه بریه ولی فقیه، خمس و زکات از پرداخت مالیات معاف است.

ح) آن قسمت از درآمد موقوفات عام که طبق موازین شرعی به مصرف اموری از

قبیل تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت و درمان، بنا و تعمیر و نگهداری مساجد و مصلای و حوزه‌های علمیه و مدارس علوم اسلامی و مدارس و دانشگاه‌های دولتی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان، کمک به مستضعفان و آسیب‌دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله، آتش‌سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه دیگر برسد، مشروط بر اینکه درآمد و هزینه‌های مزبور به تأیید سازمان اوقاف و امور خیریه رسیده باشد و همچنین ساخت، تعمیر و نگهداری مراکز نگهداری کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مراکز نگهداری و مراقبت سالمندان، کارگاه‌های حرفه‌آموزی و اشتغال مصدومان ضایعه نخاعی، معلولان جسمی و حرکتی، زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، مراکز آموزش، توانبخشی و حرفه‌آموزی معلولان ذهنی و کودکان نابینا، کم بینا، کم شنوا و ناشنوا و سایر مراکز و اماکنی که بتوانند در خدمت مددجویان سازمان‌های حمایتی بهزیستی کشور قرار گیرند از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره: مفصاحساب‌هایی که توسط شعب تحقیق موضوع ماده (۱۴) قانون تشکیلات و اختیارات سازمان حج و اوقاف و امور خیریه مصوب ۱۳۶۳/۱۰/۲ صادر شده یا می‌شود اگر در مهلت مقرر مربوط به تسلیم اظهارنامه به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه شود، برای برخورداری از هرگونه معافیت مالیاتی مقرر در این قانون یا سایر قوانین، به منزله اظهارنامه مالیاتی مؤدی تلقی می‌شود.

همچنین در مورد سال‌های قبل از ابلاغ این قانون، در صورتی که مفصاحساب مربوط تا پایان سال ۱۳۹۴ به سازمان امور مالیاتی ارائه شود، به منزله اظهارنامه مالیاتی خواهد بود.

ط) کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مؤسسات خیریه و عام المنفعه که به ثبت رسیده‌اند، مشروط بر آنکه به موجب اساسنامه آنها صرف امور مذکور در بند (ح) این ماده شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنها نظارت کند، از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره: کمک‌های نقدی و غیرنقدی که در هر سال مالی به مصرف نرسیده باشد بدون تعلق مالیات به سال مالی بعد منتقل می‌گردد.

ی) کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی و همچنین حق عضویت اعضای مجامع حرفه‌ای، احزاب و انجمن‌ها و تشکل‌های غیر دولتی که دارای مجوز از مراجع ذی‌ربط باشند و جوهری که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق‌الزحمه اعضای آنها کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می‌شود، از پرداخت مالیات معاف است.

ک) موقوفات و کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی انجمن‌ها و هیئت‌های

مذهبی مربوط به اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مشروط بر اینکه رسمیت آنها به تصویب وزارت کشور برسد، از پرداخت مالیات معاف است.

ل) فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی و قرآنی (دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذی‌ربط)، فرهنگی و هنری که به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می‌شوند، از پرداخت مالیات معاف است

تبصره ۱: وجوهی که از فعالیت‌های غیر انتفاعی و به منظور پیشبرد اهداف و وظایف اشخاص موضوع این ماده از راه برگزاری دوره‌های آموزشی، سمینارها، نشر کتاب و نشریه‌های دوره‌ای و ... در چارچوب اساسنامه آنها تحصیل می‌شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنها نظارت می‌کند، از پرداخت مالیات معاف است.

تبصره ۲: حکم تبصره (۲) ماده (۲) این قانون در مورد درآمد مشمول مالیات اشخاص موضوع این ماده جاری می‌باشد.

تبصره ۳: آیین نامه اجرایی موضوع این ماده به وسیله سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و با پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۴: مفاد این ماده در مواردی که از طرف حضرت امام خمینی علیه السلام یا مقام معظم رهبری دارای مجوز می‌باشند براساس نظر مقام معظم رهبری انجام می‌گیرد.

تبصره ۵: درآمدها و عایدی حاصل از موقوفات و کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی اشخاص موضوع بندهای (ط) و (ک) از پرداخت مالیات معاف می‌باشد. این حکم شامل درآمد شرکت‌های زیرمجموعه اشخاص مذکور نخواهد بود.

ماده ۱۳۹ قانون مالیات‌های مستقیم: صددرصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست‌درصد (۲۰٪) درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد. فهرست مواد خام و کالاهای نفتی به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و نفت و اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

تبصره ۱- درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به صورت عبوری (ترانزیت) به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.

تبصره ۲- مفاد این ماده پس از اتمام دوره اجرای قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵ لازم‌الاجراء می‌شود.

ماده ۱۴۲ قانون مالیات‌های مستقیم: درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی و شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تولیدی مربوطه از پرداخت مالیات معاف است.

ماده ۱۴۳ قانون مالیات‌های مستقیم: معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته‌شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس‌ها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.

تبصره ۱: از هر نقل و انتقال سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام و سهم‌الشرکه شرکا در سایر شرکت‌ها مالیات مقطوعی به میزان چهاردرصد (۴٪) ارزش اسمی آنها وصول می‌شود. از این بابت وجه دیگری به‌عنوان مالیات بر درآمد نقل و انتقال فوق مطالبه نخواهد شد. انتقال دهندگان سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام مکلف‌اند قبل از انتقال، مالیات متعلق را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند.

ادارات ثبت یا دفاتر اسناد رسمی مکلف‌اند در موقع ثبت تغییرات یا تنظیم سند انتقال حسب مورد گواهی پرداخت مالیات متعلق را اخذ و ضمیمه پرونده مربوط به ثبت یا انتقال کنند.

تبصره ۲: در شرکت‌های سهامی پذیرفته‌شده در بورس اندوخته صرف سهام مشمول مالیات مقطوع به نرخ نیم درصد (۰/۵٪) خواهد بود و به این درآمد مالیات دیگری تعلق نمی‌گیرد. شرکت‌ها مکلف‌اند تا پایان ماه بعد از تاریخ ثبت افزایش سرمایه آن را به حساب سازمان امور مالیاتی کشور واریز کنند.

ماده ۱۴۳ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم: از هر نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام شرکت‌ها اعم از ایرانی و خارجی در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس دارای مجوز، مالیات مقطوعی به میزان نیم‌درصد (۰/۵٪) ارزش فروش سهام و حق تقدم سهام وصول خواهد شد و از این بابت وجه دیگری به‌عنوان مالیات بر درآمد نقل و انتقال سهام و حق تقدم سهام و مالیات بر ارزش افزوده خرید و فروش مطالبه نخواهد شد.

کارگزاران بورس‌ها و بازارهای خارج از بورس مکلف‌اند مالیات یادشده را به هنگام

هر انتقال از انتقال‌دهنده وصول و به حساب تعیین شده از طرف سازمان امور مالیاتی کشور واریز نمایند و ظرف ده روز از تاریخ انتقال، رسید آن را به همراه فهرستی حاوی تعداد و مبلغ فروش سهام و حق تقدم مورد انتقال به اداره امور مالیاتی محل ارسال کنند.

تبصره ۱: تمامی درآمدهای صندوق سرمایه‌گذاری در چهارچوب این قانون و تمامی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار موضوع بند (۲۴) ماده (۱) قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۴ و درآمدهای حاصل از نقل و انتقال این اوراق یا درآمدهای حاصل از صدور و ابطال آنها از پرداخت مالیات بردرآمد و مالیات بر ارزش افزوده موضوع قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۳۸۷/۳/۲ معاف می‌باشد و از بابت نقل و انتقال آنها و صدور و ابطال اوراق بهادار یاد شده مالیاتی مطالبه نخواهد شد.

تبصره ۲: سود و کارمزد پرداختی یا تخصیصی اوراق بهادار موضوع تبصره (۱) این ماده به استثنای سود سهام و سهم‌الشرکه شرکت‌ها و سود گواهی‌های سرمایه‌گذاری صندوق‌ها، مشروط به ثبت اوراق بهادار یادشده نزد سازمان جزء هزینه‌های قابل قبول برای تشخیص درآمد مشمول مالیات ناشر این اوراق بهادار محسوب می‌شود.

تبصره ۳: در صورتی که هر شخص حقیقی یا حقوقی مقیم ایران که سهام‌دار شرکت پذیرفته شده در بورس یا بازار خارج از بورس، سهام یا حق تقدم خود را در بورس‌ها یا بازارهای خارج از بورس خارجی بفروشد، از این بابت هیچ‌گونه مالیاتی در ایران دریافت نخواهد شد.

تبصره ۴: صندوق سرمایه‌گذاری مجاز به هیچ‌گونه فعالیت اقتصادی دیگری خارج از مجوزهای صادره از سوی سازمان نمی‌باشد.

تبصره ۵: نقل و انتقال اوراق بهادار بازارگردانی بازارگردانان دارای مجوز از سازمان بورس و اوراق بهادار در بورس و فرابورس از پرداخت مالیات مقطوع نیم‌درصد (۰/۵٪) این ماده، معاف است.

ماده ۱۴۴ قانون مالیات‌های مستقیم: جهیزیه منقول و مهریه اعم از منقول و غیرمنقول و جوایز علمی و بورس‌های تحصیلی و همچنین درآمدی که بابت حق اختراع یا حق اکتشاف عاید مخترعین و مکتشفین می‌گردد به‌طور کلی و نیز درآمد ناشی از فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی مراکزی که دارای پروانه تحقیق از وزارت خانه‌های ذی صلاح می‌باشند به مدت ده سال از تاریخ اجرای این اصلاحیه طبق ضوابط مقرر در آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت خانه‌های فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید، از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.

ماده ۱۴۵ قانون مالیات‌های مستقیم: سود دریافتی به‌عنوان در موارد زیر از پرداخت مالیات معاف است:

۱ سود متعلق به سپرده‌های مربوط به کسور بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان و کارگران نزد بانک‌های ایرانی در حدود مقررات استخدامی مربوطه.

۲ سود یا جوایز متعلق به حساب‌های پس‌انداز و سپرده‌های مختلف نزد بانک‌های ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز. این معافیت شامل سپرده‌هایی که بانک‌ها یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز نزد هم می‌گذارند نخواهد بود.

۳ جوایز متعلق به اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه.

۴ سود پرداختی بانک‌های ایرانی به بانک‌های خارج از ایران بابت اضافه برداشت (اوردرافت) و سپرده ثابت به شرط معامله متقابل.

۵ سود و جوایز متعلق به اوراق مشارکت.

تبصره: در مواردی که در قانون مالیات‌های مستقیم به بانک‌ها اشاره می‌شود، امتیازات، تسهیلات، ترجیحات و تکالیف ذکر شده شامل مؤسسات اعتباری غیر بانکی که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأسیس شده‌اند یا می‌شوند، صندوق ضمانت سرمایه‌گذاری صنایع کوچک، صندوق حمایت از تحقیقات و توسعه صنایع الکترونیک، صنایع دریایی و بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی و صندوق حمایت از توسعه سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی نیز خواهد شد.

ماده ۱۴۶ قانون مالیات‌های مستقیم: کلیه معافیت‌های مدت‌دار که به موجب قوانین مالیاتی و مقررات قبلی مقرر شده است با رعایت مقررات مربوط تا انقضاء مدت به قوت خود باقی است.

تبصره: مالیات سود متعلق به قبوض اقساطی اصلاحات ارضی کماکان بخشوده خواهد بود.

ماده ۲۸۰ قانون مالیات‌های مستقیم: دولت می‌تواند معادل یک درصد (۱٪) از کل درآمدهای حاصل از مالیات‌های مستقیم موضوع این قانون را که به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود، در قالب ردیف مشخصی در قوانین بودجه سالانه در اختیار وزارت کشور قرار دهد تا پس از مبادله موافقت‌نامه، به نسبت شاخص جمعیت به دهیاری‌ها و شهرداری‌های شهرهای زیر دویست و پنجاه هزار نفر جمعیت پرداخت شود.

جدول معافیت‌های مالیاتی

معافیت‌های مالیاتی به شرح جدول ذیل می‌باشد:

ردیف	شرح معافیت	ماده قانونی
۱	اشخاص حقیقی که هیچ‌گونه درآمدی ندارند تا میزان درآمد ماده ۸۴ از مالیات معاف هستند.	۵۷
۲	درآمد سالانه مشمول مالیات مؤدیان تا میزان معافیت موضوع ماده (۸۴) این قانون از پرداخت مالیات معاف هستند.	۱۰۱
۳	در مشارکت‌های مدنی اعم از اختیاری و قهری شرکا حداکثر از دو معافیت استفاده خواهند کرد.	تبصره ۱ ماده ۱۰۱
۴	درآمد ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی اشخاص حقوقی غیردولتی در واحدهای تولیدی یا معدنی و همچنین درآمدهای خدماتی بیمارستان‌ها، هتل‌ها و مراکز اقامتی گردشگری که دارای مجوز قانونی می‌باشند به مدت پنج سال و در مناطق کمتر توسعه یافته به مدت ده سال با نرخ صفر مشمول مالیات می‌باشد.	۱۳۲
۵	درآمد واحدهای تولیدی و معدنی مستقر خارج از شعاع یکصد و بیست کیلومتری مرکز استان تهران و پنجاه کیلومتری مرکز استان اصفهان و سی کیلومتری مراکز سایر استان‌ها و شهرهای دارای بیش از سیصد هزار نفر جمعیت مشمول مالیات بانرخ صفر می‌باشند.	بند (د) ماده ۱۳۲
۶	صد درصد (۱۰۰٪) درآمد ابرازی دفاتر گردشگری و زیارتی دارای مجوز از مراجع قانونی ذی‌ربط که از محل جذب گردشگران خارجی یا اعزام زائر به عربستان، عراق و سوریه تحصیل شده باشد با نرخ صفر مالیاتی مشمول مالیات می‌باشد.	بند (ز) ۱۳۲
۷	هزینه‌های تحقیقاتی و پژوهشی اشخاص حقوقی خصوصی و تعاونی در واحدهای تولیدی و صنعتی دارای پروانه بهره‌برداری از وزارتخانه‌های ذی‌ربط که در قالب قرارداد منعقد شده با دانشگاه‌ها یا مراکز پژوهشی و آموزش عالی دارای مجوز قطعی از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که درآمد ناخالص ابرازی آنها کمتر از پنج میلیارد (۵۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰) ریال نباشد، حداکثر به میزان ده درصد (۱۰٪) مالیات ابرازی سال انجام هزینه مذکور بخشوده می‌شود.	بند (س) ۱۳۲
۸	صد درصد (۱۰۰٪) درآمد صندوق حمایت از توسعه بخش کشاورزی، شرکت‌های تعاونی روستایی، عشایری، کشاورزی، صیادان، کارگری، کارمندی، دانشجویان و دانش‌آموزان و اتحادیه‌های آنها بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۱۳۳

۱۳۴	درآمد حاصل از تعلیم و تربیت مدارس غیر انتفاعی اعم از ابتدایی، راهنمایی، متوسطه، فنی و حرفه‌ای، آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد دارای مجوز از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی غیر انتفاعی و مهدهای کودک در مناطق کمتر توسعه یافته و روستاها و درآمد مؤسسات نگهداری معلولین ذهنی و حرکتی بابت نگهداری اشخاص مذکور که حسب مورد دارای پروانه فعالیت از مراجع ذی ربط هستند همچنین درآمد باشگاه‌ها و مؤسسات ورزشی دارای مجوز از سازمان تربیت بدنی حاصل از فعالیت‌های منحصراً ورزشی بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۹
۱۳۶	وجه پرداختی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی و از طرف مؤسسات بیمه که به موجب قراردادهای منعقد بیمه عاید ذی نفع می‌شود از پرداخت مالیات معاف است.	۱۰
۱۳۷	هزینه‌های درمانی پرداختی بابت معالجه خود یا همسر و اولاد و پدر و مادر و برادر و خواهر تحت تکفل، همچنین حق بیمه پرداختی هر شخص حقیقی به مؤسسات بیمه ایرانی بابت انواع بیمه‌های عمر و زندگی و بیمه‌های درمانی در یک سال مالیاتی از درآمد مشمول مالیات مودی کسر می‌گردد.	۱۱
۱۳۸ مکرر	اشخاصی که آورده نقدی برای تأمین مالی پروژه - طرح و سرمایه در گردش بنگاه‌های تولیدی را در قالب عقود مشارکتی فراهم نمایند، معادل حداقل سود مورد انتظار عقود مشارکتی مصوب شورای پول و اعتبار از پرداخت مالیات بر درآمد معاف می‌شوند و برای پرداخت‌کننده سود، معادل سود پرداختی مذکور به‌عنوان هزینه قابل قبول مالیاتی تلقی می‌شود.	۱۲
بند (الف) ۱۳۹	موقوفات، نذورات، پذیره، کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی آستان قدس رضوی، آستان حضرت عبدالعظیم <small>علیه السلام</small> ، آستانه حضرت معصومه <small>علیها السلام</small> ، آستان حضرت احمد ابن موسی <small>علیه السلام</small> «شاه چراغ»، آستان مقدس حضرت امام خمینی <small>علیه السلام</small> ، مساجد، حسینیه‌ها، تکایا و سایر بقاع متبرکه از پرداخت مالیات معاف است.	۱۳
بند (ب) ۱۳۹	کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران از پرداخت مالیات معاف است.	۱۴
بند (ج) ۱۳۹	کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی صندوق‌های پس انداز بازنشستگی و سازمان بیمه خدمات درمانی و سازمان تأمین اجتماعی و صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر و همچنین حق بیمه و حق بازنشستگی سهم کارکنان و کارفرما و جریمه‌های دریافتی مربوط توسط آنها بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۱۵
بند (د) ۱۳۹	کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مدارس علوم اسلامی بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۱۶
بند (ه) ۱۳۹	کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی نهادهای انقلاب اسلامی بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۱۷
بند (و) ۱۳۹	آن قسمت از درآمد صندوق عمران موقوفات کشور که به مصرف عمران موقوفات برسد بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۱۸

بند (ز) ۱۳۹	درآمد اشخاص از محل وجوه بریه ولی فقیه، خمس و زکات از پرداخت مالیات معاف است.	۱۹
بند (ح) ۱۳۹	درآمد موقوفات عام که طبق موازین شرعی به مصرف اموری از قبیل تبلیغات اسلامی، تحقیقات فرهنگی، علمی، دینی، فنی، اختراعات، اکتشافات، تعلیم و تربیت، بهداشت و درمان، بنا و تعمیر و نگهداری مساجد و مصالها و حوزه‌های علمیه و مدارس علوم اسلامی و مدارس و دانشگاه‌های دولتی، مراسم تعزیه و اطعام، تعمیر آثار باستانی، امور عمرانی و آبادانی، هزینه یا وام تحصیلی دانش‌آموزان و دانشجویان، کمک به مستضعفان و آسیب‌دیدگان حوادث ناشی از سیل، زلزله، آتش‌سوزی، جنگ و حوادث غیرمترقبه دیگر برسد، همچنین ساخت، تعمیر و نگهداری مراکز نگهداری کودکان و نوجوانان بی‌سرپرست و بدسرپرست در گروه‌های سنی و جنسی مختلف، مراکز نگهداری و مراقبت سالمندان، کارگاه‌های حرفه‌آموزی و اشتغال مصدومان ضایعه نخاعی، معلولان جسمی و حرکتی، زنان سرپرست خانوار و دختران خودسرپرست، مراکز آموزش، توانبخشی و حرفه‌آموزی معلولان ذهنی و کودکان نابینا، کم بینا، کم شنوا و ناشنوا و سایر مراکز و اماکنی که بتوانند در خدمت مددجویان سازمان‌های حمایتی بهزیستی کشور قرار گیرند بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۲۰
بند (ط) ۱۳۹	کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی مؤسسات خیریه و عام المنفعه که به ثبت رسیده‌اند، مشروط بر آنکه به موجب اساسنامه آنها صرف امور مذکور در بند (ح) این ماده شود و سازمان امور مالیاتی کشور بر درآمد و هزینه آنها نظارت کند بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۲۱
بند (ی) ۱۳۹	کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی و همچنین حق عضویت اعضای مجامع حرفه‌ای، احزاب و انجمن‌ها و تشکلهای غیردولتی که دارای مجوز از مراجع ذی‌ربط باشند و وجوهی که به موجب قانون و مقررات مربوط از درآمد یا حق‌الزحمه اعضای آنها کسر و به حساب مجامع مزبور واریز می‌شود، بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۲۲
بند (ک) ۱۳۹	موقوفات و کمک‌ها و هدایای دریافتی نقدی و غیرنقدی انجمن‌ها و هیئت‌های مذهبی مربوط به اقلیت‌های دینی مذکور در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مشروط بر اینکه رسمیت آنها به تصویب وزارت کشور برسد، بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۲۳
بند (ل) ۱۳۹	فعالیت‌های انتشاراتی و مطبوعاتی و قرآنی (دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و دستگاه‌های ذی‌ربط)، فرهنگی و هنری که به موجب مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انجام می‌شوند، بانرخ صفر محاسبه می‌شود.	۲۴
۱۴۱	صد درصد (۱۰۰٪) درآمد حاصل از صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی و محصولات بخش کشاورزی و بیست درصد (۲۰٪) درآمد حاصل از صادرات مواد خام مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.	۲۵
تبصره (۱) - ۱۴۱	درآمد حاصل از صادرات کالاهای مختلف که به‌صورت عبوری (ترانزیت) به ایران وارد می‌شوند و بدون تغییر در ماهیت یا با انجام کاری بر روی آن صادر می‌شوند مشمول مالیات با نرخ صفر می‌گردد.	۲۶

۲۷	۱۴۲- درآمد کارگاه‌های فرش دستباف و صنایع دستی و شرکت‌های تعاونی و اتحادیه‌های تولیدی مربوطه از پرداخت مالیات معاف است.	۱۴۲
۲۸	معادل ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد حاصل از فروش کالاهایی که در بورس‌های کالایی پذیرفته شده و به فروش می‌رسد و ده درصد (۱۰٪) از مالیات بردرآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود و پنج درصد (۵٪) از مالیات بر درآمد شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بازار خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته می‌شود، از سال پذیرش تا سالی که از فهرست شرکت‌های پذیرفته شده در این بورس‌ها یا بازارها حذف نشده‌اند با تأیید سازمان بخشوده می‌شود. شرکت‌هایی که سهام آنها برای معامله در بورس‌های داخلی یا خارجی یا بازارهای خارج از بورس داخلی یا خارجی پذیرفته شود در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان حداقل بیست درصد (۲۰٪) سهام شناور آزاد داشته باشند معادل دو برابر معافیت‌های فوق از بخشودگی مالیاتی برخوردار می‌شوند.	۱۴۳
۲۹	جهیزیه منقول و مهریه اعم از منقول و غیرمنقول و جوایز علمی و بورس‌های تحصیلی و همچنین درآمدی که بابت حق اختراع یا حق اکتشاف عاید مخترعین و مکتشفین می‌گردد به‌طور کلی و نیز درآمد ناشی از فعالیت‌های پژوهشی و تحقیقاتی مراکزی که دارای پروانه تحقیق از وزارت خانه‌های ذی‌صلاح می‌باشند به مدت ده سال از پرداخت مالیات معاف می‌باشد.	۱۴۴
۳۰	سود دریافتی زیر به هر عنوان در موارد از پرداخت مالیات معاف است. ۱- سود متعلق به سپرده‌های مربوط به کسور بازنشستگی و پس‌انداز کارمندان و کارگران نزد بانک‌های ایرانی ۲- سود یا جوایز متعلق به حساب‌های پس‌انداز و سپرده‌های مختلف نزد بانک‌های ایرانی یا مؤسسات اعتباری غیربانکی مجاز. ۳- جوایز متعلق به اوراق قرضه دولتی و اسناد خزانه. ۴- سود پرداختی بانک‌های ایرانی به بانک‌های خارج از ایران بابت اضافه برداشت (اوردرافت) و سپرده ثابت به شرط معامله متقابل. ۵- سود و جوایز متعلق به اوراق مشارکت.	۱۴۵
۳۱	مالیات سازمان‌ها و مؤسسات وابسته به شهرداری‌ها که به موجب قانون برای انجام وظایف ذاتی شهرداری در امور عمومی، شهری و خدماتی تشکیل و صددرصد (۱۰۰٪) سرمایه و دارایی آن متعلق به شهرداری است با نرخ صفر می‌باشد	۲۸۰

فهرست معاملات (ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم)

اشخاص مشمول ارائه فهرست معاملات

الف) کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل که حسب نوع و یا حجم فعالیت جزء گروه اول موضوع ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم محسوب می‌شوند.

ب) صاحبان مشاغل مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده.

توجه: اشخاص مشمول ارسال فهرست معاملات مکلفاند فهرست معاملات را در مقاطع سه ماهه (فصلی) تهیه و تا یک ماه ونیم پس از پایان هر فصل، به صورت الکترونیکی از طریق درگاه اینترنتی سازمان برای سامانه معاملات ارسال نمایند. (ماده ۱۶۹ قانون مالیات‌های مستقیم)

اشخاص مشمول ارائه فهرست معاملات

الف) کلیه اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل که حسب نوع و یا حجم فعالیت جزء گروه اول موضوع ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم محسوب می‌شوند

ب) صاحبان مشاغل مشمول اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده.

توجه: اشخاص مشمول ارسال فهرست معاملات مکلفاند فهرست معاملات را در مقاطع سه ماهه (فصلی) تهیه و تا یک ماه ونیم پس از پایان هر فصل، به صورت الکترونیکی از طریق درگاه اینترنتی سازمان برای سامانه معاملات ارسال نمایند.

موارد عدم شمول ارسال فهرست معاملات

- خرید و فروش و سود و کارمزد اوراق بهادار
- خرید و فروش سهام و سهم‌الشرکه و حق تقدم سهام یا سهم‌الشرکه
- سود و کارمزد و جریمه‌های بانک‌ها، صندوق تعاون، صندوق‌های حمایت از توسعه بخش کشاورزی، مؤسسات اعتباری غیر بانکی مجاز و صندوق‌های قرض الحسنه
- سود سهام و سهم‌الشرکه
- حق عضویت اعضاء مجامع حرفه‌ای احزاب و انجمن‌ها و تشکل‌های غیر دولتی دارای مجوز از مراجع ذی صلاح
- کمک‌ها، جوایز و هدایای بلاعوض
- مبالغی که تحت عنوان جریمه یا خسارت انواع عوارض و مالیات، حق ثبت، حق تمبر، حقوق گمرکی و موارد مشابه به دستگاه‌های اجرایی پرداخت می‌گردد.
- حقوق و دستمزد پرداختی
- وجوه پرداختی بابت حق نگهداری ساختمان محل فعالیت و آبنمان‌های پرداختی

نکاتی در رابطه با نحوه ارسال اطلاعات معاملات

اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع قانون مکلفاند برای فروش کالا و عرضه خدمات خود صورت حساب صادر و شماره اقتصادی خود و خریدار را بر روی صورت حساب‌ها، قراردادها و سایر اسناد مشابه درج نمایند. چنانچه خریدار کالا، خدمت و یا دارایی مکلف به ثبت نام در نظام مالیاتی نباشد و یا از جمله اشخاص حقیقی مصرف‌کننده نهایی و یا اشخاص حقیقی موضوع ماده

۸۱ قانون (فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهی‌گیری، نوغانداری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات) الزامی به درج شماره اقتصادی خریدار در صورت حساب صادره نخواهد بود.

مشمولین ارسال فهرست معاملات در موارد خرید کالا، خدمت و یا دارایی از اشخاص حقیقی موضوع ماده ۸۱ قانون (فعالیت‌های کشاورزی، دامپروری، دامداری، پرورش ماهی و زنبور عسل و پرورش طیور، صیادی و ماهی‌گیری، نوغانداری، احیای مراتع و جنگل‌ها، باغات اشجار از هر قبیل و نخیلات)، یا از اشخاصی که مکلف به ثبت نام در نظام مالیاتی نیستند، الزامی به درج شماره اقتصادی فروشنده در فهرست معاملاتی نخواهند داشت و می‌توانند این گونه خریدها را به صورت مجموع اعلام نمایند.

ارسال اطلاعات واردات و صادرات کالا و خدمات می‌بایست با درج شماره کوتاژ اظهارنامه گمرکی و کد گمرک ترخیص‌کننده و شماره اختصاصی اشخاص خارجی حسب مورد صورت پذیرد.

در هر صورت حساب خرید از اشخاص حقیقی تا میزان ۵٪ مبلغ حد نصاب معاملات کوچک موضوع تبصره یک ماده (۳) قانون برگزاری مناقصات، الزامی به درج شماره اقتصادی فروشنده در فهرست خرید نمی‌باشد. خریداران، اطلاعات خریدهای مذکور را در فهرست معاملات خرید با عنوان «معاملات کمتر از ۵٪ حدنصاب» درج و ارسال نمایند.

در صورتی که انتهای سال مالی اشخاص حقوقی در خلال یکی از فصل‌های سال شمسی باشد برای فصل شمسی مذکور دو فهرست معامله تنظیم و ارسال می‌نمایند، به گونه‌ای که از ابتدای فصل شمسی تا پایان سال مالی یک فهرست و همچنین از ابتدای سال مالی تا پایان فصل شمسی مذکور نیز یک فهرست جداگانه تسلیم می‌نمایند.

مؤدیان می‌بایست مبالغ را در سامانه سیستم اطلاعات مؤدیان بدون جداکننده، ممیز، اعشار و هرگونه علامت دیگری بین ارقام وارد نمایند. در خصوص مبالغ برگشتی نیازی به وارد کردن علامت منفی نمی‌باشد.

بدیهی است ارائه اطلاعات مذکور به روش‌هایی که غیر از موارد عنوان‌شده و یا خارج از قالب اعلام گردیده فاقد اعتبار بوده و به منزله عدم ارسال اطلاعات می‌باشد و مشمول جریمه ۱٪ عدم ارسال فهرست می‌گردد.

روش ثبت و ارسال اطلاعات معاملات فصلی

دو روش برای ثبت و ارسال اطلاعات معاملات در سامانه پیش‌بینی شده است

۱ روش برخط online: این روش برای آن دسته مؤدیان می‌باشد که در سامانه

الکترونیکی ثبت نام مؤدیان حداقل مرحله پیش ثبت نام و اعتبار سنجی مربوطه را پشت سر گذاشته و کد کاربری و کلمه عبور مرحله دوم را از طرق پست مخصوص مربوطه دریافت نموده‌اند پس از تکمیل اطلاعات هر فرد با استفاده از ثبت نهایی اطلاعات در سیستم ثبت و امکان هیچ گونه تغییر یا ورود مجدد نیست.

۲ روش غیر برخط (offline): مؤدیانی که از سیستم‌های رایانه‌ای خرید و فروش استفاده می‌نمایند می‌توانند در سامانه اینترنتی سازمان امور مالیاتی قالب موردنظر این سازمان را با هماهنگی متخصصین مربوط به تولیدکنندگان اینگونه نرم‌افزارها به‌طور مستقیم از سیستم کامپیوتری خود دریافت و در قالب مذکور وارد (import) نمایند و با استفاده از نرم‌افزار کنترلی و ارسال اطلاعات با اتصال به شبکه اینترنت مبادرت به ارسال اطلاعات به‌طور یک‌جا نموده و رسید دریافت نمایند.

نکته

فرآیند ارسال و دریافت اطلاعات معاملاتی که محرمانه می‌باشد متناسب با وضعیت ارسال کننده و ماهیت اطلاعات با هماهنگی دستگاه اجرایی ذی‌ربط و موافقت سازمان امور مالیاتی تعیین خواهد شد.

جرائم عدم انجام تکالیف مقرر در ماده ۱۶۹	
عدم صدور صورت حساب فروش کالا یا ارائه ۲٪ مبلغ مورد معامله	
عدم درج شماره اقتصادی خود ۲٪ مبلغ مورد معامله	
عدم درج شماره اقتصادی طرف معامله ۲٪ مبلغ مورد معامله	
استفاده از شماره اقتصادی خود برای معاملات دیگران ۲٪ مبلغ مورد معامله	
استفاده از شماره اقتصادی دیگران برای معاملات خود ۲٪ مبلغ مورد معامله	
عدم ارائه فهرست معاملات انجام شده به سازمان طبق روش‌های تعیین شده ۱٪ مبلغ معاملاتی که فهرست آنها ارائه نشده است.	

در صورت انجام تخلفات موضوع ردیف‌های یک الی سه جدول فوق‌الذکر در هر معامله جریمه قابل محاسبه و مطالبه حداکثر معادل ۲٪ مبلغ همان معامله خواهد بود

سامانه فروشگاهي صندوق فروش

صاحبان مشاغل بر اساس اولويت از ابتدای سال ۱۳۹۲ ملزم به نصب و راه اندازی و استفاده از سامانه های صندوق فروش گردیده اند. مؤدیان محترم مالیاتی می توانند برای آگاهی از اولویت های استفاده از سامانه فروشگاهي و نحوه ارسال اطلاعات به سامانه عملیات الکترونیکی مؤدیان مالیاتی www.tax.gov.ir مراجعه نمایند.

مشمولين سامانه فروشگاهي صندوق فروش

گروه اول مشمولين در سال ۱۳۹۲

- ۱ سازندگان و فروشندگان طلا و جواهر
- ۲ فروشندگان آهن آلات
- ۳ فروشندگان لوازم صوتی و تصویری
- ۴ فروشندگان انواع رایانه و قطعات سخت افزاری
- ۵ فروشندگان ماشین های اداری و لوازم و قطعات و تجهیزات مربوط به آنها
- ۶ فروشندگان لوازم خانگی (برقی، گازی، نفتی)
- ۷ هتل و هتل آپارتمان
- ۸ تالار پذیرایی، رستوران ها، چلوکبابی و اغذیه فروشی
- ۹ مشاوران املاک و مستغلات

گروه دوم مشمولين در سال ۱۳۹۳

- ۱ فروشندگان لوازم یدکی خودروهای سبک و سنگین و ماشین آلات راه سازی، کشاورزی و ساختمانی (نماینده، عمده و خرده فروشی)
- ۲ صاحبان تعمیرگاه های مجاز خودرو و انواع وسائط نقلیه سنگین و ماشین آلات راه سازی، کشاورزی، ساختمانی
- ۳ فروشندگان تجهیزات و تأسیسات حرارتی و برودتی شوفاژ و تهویه مطبوع و لوازم مربوط (نماینده، عمده و خرده فروشی)
- ۴ فروشندگان لوازم بهداشتی ساختمان (نماینده، عمده و خرده فروشی)
- ۵ فروشندگان ترئینات ساختمان (موکت، کف پوش، انواع پرده، کاغذ دیواری، شومینه)
- ۶ فروشندگان انواع تلفن همراه و تجهیزات جانبی (نماینده، عمده و خرده فروشی)

- ۷ تولیدکنندگان و فروشندگان مبیل مصنوعات چوبی و فلزی و غیر فلزی اعم از اداری و خانگی
- ۸ فروشندگان فرش ماشینی، تابلو فرش، موکت و قالیچه ماشینی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)
- ۹ فروشندگان لوازم آرایشی و بهداشتی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)
- ۱۰ فروشندگان لوازم طبی بیمارستان، آزمایشگاه، دندانپزشکی و دندانسازی و انواع لوازم و تجهیزات پزشکی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)

گروه سوم مشمولین در سال ۱۳۹۴:

- ۱ فروشندگان لاستیک (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)
- ۲ نمایشگاه های اتومبیل (سواری، باری، مسافری، ماشین آلات راه سازی کشاورزی و صنعتی)
- ۳ فروشندگان مصالح ساختمانی (نماینده گی عمده و خرده فروشی)
- ۴ فروشندگان تأسیسات الکترونیکی، مکانیکی ساختمان (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)
- ۵ فروشندگان انواع رنگ ساختمان صنعتی و اتومبیل (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)
- ۶ فروشندگان مواد شیمیایی (نماینده گی، عمده و خرده فروشی)
- ۷ نمایندگی فروش شرکت های توزیع کالاهای داخلی و وارداتی (غیر اشخاص حقوقی)
- ۸ نمایندگی های فروش شرکت ها و مؤسسات تجاری و صنعتی اعم از داخلی و خارجی (غیر اشخاص حقوقی)
- ۹ فروشندگان یخچال های صنعتی و ویترینی (نماینده گی، عمده و خرده فروش)
- ۱۰ بارفروشان و فروشندگان میوه و تره بار و میدان داران

مالیات تشخیصی

مالیاتی است که با رسیدگی، توسط مأموران مالیاتی تعیین و طبق برگ تشخیص مالیات ابلاغ می شود.

مالیات ابرازی عملکرد

مالیاتی است که به درآمد مشمول مالیات مندرج در اظهارنامه مالیاتی تعلق می گیرد و توسط مؤدیان ابراز می گردد.

شماره اقتصادی که بر اساس قانون باید در تمامی تعاملات و تبادلات اقتصادی و تجاری درج شود، راهکار بسیار مناسبی است که می‌تواند به مناقشات بین بنگاه‌ها و مراکز دولتی بر سر صحت اطلاعات مالی پایان دهد. این راهکار اقتصادی باعث شفافیت و عدالت اقتصادی شده و نتیجه‌ای بسیار ممتاز خواهد داشت که آن رعایت اصول اخلاقی در تعاملات اقتصادی و تجاری و یا به تعبیری خوش اخلاقی اقتصادی است. از آنجا که بر اساس قانون، فعالان بخش‌های مختلف اقتصادی و تجاری ملزم به درج شماره اقتصادی خود بر روی صورت حساب‌ها در مبادلات تجاری و اقتصادی خود می‌باشند و ابراز و اظهار دقیق حجم تجارت علاوه بر شفاف‌سازی در زمینه‌های مختلف باعث می‌شود تا زمینه‌های توسعه عدالت بر اساس اصل شفافیت در جامعه نهاده شده و رعایت اصول اخلاقی در معاملات و فعالیت‌های اقتصادی و در نهایت فرهنگ اقتصادی و ابراز صحیح و عدم کتمان به‌عنوان یک سنت و فرهنگ غالب در جامعه مورد توجه قرار گیرد.

مراحل ثبت نام الکترونیکی برای دریافت کد اقتصادی

۱ پیش ثبت نام الکترونیک

نقطه شروع فرایند ثبت نام الکترونیک جهت دریافت شماره اقتصادی مرحله پیش ثبت نام می‌باشد. در این مرحله اطلاعات پایه‌ای دریافت می‌شود. شماره تلفن همراه شما تأیید شده و لازم است شما تأییدیه پستی مرتبط با کدپستی محل فعالیت را در سیستم بارگزاری نمایید. در نهایت پس از تکمیل اطلاعات درخواستی و فشردن کلید تأیید نهایی وارد مرحله بعدی خواهید شد. چنانچه تا هفت روز اطلاعات خود را تأیید ننمایید پرونده ایجاد شده به صورت خودکار حذف خواهد شد.

۲ صحت سنجی اطلاعات

در این مرحله بخشی از اطلاعات ثبت شده در مرحله پیش ثبت نام از منابع مختلف سازمانی استعلام و بررسی شده و صحت آن مورد آزمون قرار خواهد گرفت. چنانچه به هر دلیل در اطلاعات مغایرتی یافت شود، موضوع با پیامک اطلاع داده شده و مجدد باید وارد سامانه پیش ثبت شده و مرحله یک را تکرار نمایید.

۳ تولید و ارسال اطلاعات کاربری

چنانچه اطلاعات اولیه پیش ثبت نام مورد تأیید سازمان قرار گیرد، یک نام کاربری و کلمه عبور ایجاد خواهد شد. این اطلاعات به صورت پیامک روی شماره تلفن همراه ثبتی ارسال خواهد شد. باید دقت داشت اطلاعات کاربری محرمانه می‌باشد.

۴ ثبت نام الکترونیک

پس از دریافت اطلاعات کاربری باید وارد سامانه ثبت نام شوید. پس از ورود باید اطلاعات تکمیلی درخصوص بنگاه اقتصادی خود را در فرم های این سامانه تکمیل نمایید. همچنین می توانید اطلاعات پایه که در مرحله اول ثبت کرده اید، ویرایش نمایید. در نهایت پس از تکمیل همه اطلاعات خواسته شده کلید تأیید نهایی را فشار دهید.

۵ اعتبارسنجی ستادی و میدانی اطلاعات و رسیدن به مرحله نهایی ۴۵

در این مرحله تمامی اطلاعات وارد شده در مرحله ثبت نام در واحدهای ستادی و واحدهای میدانی و همچنین پرونده فیزیکی مالیاتی در حوزه بررسی شده و در صورت وجود مغایرت پیامکی جهت اصلاح اشکالات ارسال خواهد شد. در نهایت چنانچه اطلاعات ثبت نام مورد تأیید سازمان قرار گیرد به مرحله نهایی ۴۵ رسیده و امکان ارسال اظهارنامه الکترونیک و همچنین استفاده از سایر خدمات سازمان را خواهید داشت.

تکالیف دارندگان کد اقتصادی

۱ اشخاص حقوقی و حقیقی مشمول مکلف هستند در صورت حساب های صادره، شماره اقتصادی خود را چاپ و شماره اقتصادی خریدار را درج نمایند. درج شماره اقتصادی فروشنده با استفاده از سیستم های نرم افزاری یا صندوق های فروش در صورت حساب فروش صادره به منزله چاپ تلقی می شود.

۲ اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول مکلف اند هنگام خرید کالا و یا خدمات، شماره اقتصادی خود را جهت درج در صورت حساب به فروشنده ارائه و در مواردی که خریدار از ارائه شماره اقتصادی خودداری کند چنانچه فروشنده، مشخصات خریدار و موضوع مورد معامله را ظرف مهلت یک ماه از زمان انجام معامله در فرم های مربوطه به اداره امور مالیاتی اعلام نماید (گزارش امتناع)، مشمول جریمه تخلف از این بابت نخواهد بود، در غیر این صورت طرفین معامله متضامناً مسئول خواهند بود.

۳ درج شماره اقتصادی در قراردادهای، اسناد و مدارک فروش، هنگام فروش کالا یا خدمات و صدور صورت حساب از سوی فروشنده صورت خواهد گرفت و در صورت عدم درج شماره اقتصادی خریدار، در اجرای ماده ۱۶۹ مکرر قانون مالیات های مستقیم و تبصره ۲ آن، متضامناً مشمول خواهند بود.

۴ کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی مشمول اعم از وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، بانک ها، شهرداری ها، مؤسسات وابسته به دولت و شهرداری ها و سایر اشخاص

حقیقی و حقوقی اعم از انتفاعی و غیر انتفاعی مکلفاند در کلیه قراردادهای، اوراق و فرم‌های مورد استفاده جهت انجام معاملات خود و اعطای تسهیلات بانکی اعم از ارزی و ریالی و بیمه نامه و غیره نسبت به درج شماره اقتصادی طرفین معامله اقدام نمایند.

تبصره: درج شماره اقتصادی اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی که در ایران اقامت و فعالیت اقتصادی ندارند، بر روی صورت حساب صادره الزامی نمی‌باشد.

تکالیف اشخاص ثالث

۱ گمرک ایران مکلف به درج شماره اقتصادی کلیه واردکنندگان، صادرکنندگان، حق‌العمل‌کاران در اظهارنامه‌های گمرکی می‌باشد.

۲ کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفاند فهرست معاملات و صورت پرداخت قراردادهای خود را طبق فرم نمونه مربوطه تا یک ماه پس از پایان هر فصل و همچنین حسب مورد فرم نمونه را تا یک ماه از تاریخ انجام معامله، به‌صورت الکترونیکی از طریق پورتال سازمان ارسال و یا در قالب فایل تولید شده از نرم‌افزار مربوطه به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط تحویل نمایند.

مسئول حسن اجرای این بند بالاترین مقام دستگاه و نیز باتوجه به ماده ۱۴ قانون ارتقاء سلامت نظام اداری ذی‌حساب مربوطه خواهد بود.

۳ بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری مکلفاند ضمن اعلام مبلغ تسهیلات یا تعهدات در زمان درخواست صدور گواهی موضوع تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم، شماره اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل را در قراردادهای اعطای تسهیلات، ایجاد تعهدات یا هر نوع معاملات بانکی اعم از ارزی یا ریالی درج نمایند.

۴ وزارت بازرگانی مکلف است در فرم‌های مربوط به ثبت سفارش اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این دستورالعمل، شماره اقتصادی آنها را درج نمایند.

نکات مهم در ثبت نام شماره اقتصادی صاحبان مشاغل

۱ صاحبان مشاغل می‌بایست برای هر واحد شغلی یا برای هر محل، جداگانه در نظام مالیاتی ثبت‌نام نمایند.

۲ چنانچه صاحبان مشاغل بر اساس مجوز صادره از طرف مراجع ذی‌صلاح، بیش از یک محل فعالیت برای همان مجوز داشته باشند، برای تمامی این محل‌ها فقط یک ثبت‌نام صورت خواهد گرفت و بنا بر اعلام مؤدی یکی از این محل‌ها، به‌عنوان محل اصلی فعالیت مشخص و سایر محل‌ها به‌عنوان شعبه منظور خواهد شد. در صورت عدم انتخاب مؤدی، تعیین محل اصلی فعالیت به تشخیص سازمان خواهد بود.

۳ چنانچه صاحبان مشاغل در یک محل بیش از یک فعالیت شغلی داشته باشند، مکلف به یک ثبت نام برای کلیه فعالیت های شغلی محل مذکور می باشند.

۴ در مورد کارگاه ها و واحدهای تولیدی که نوع فعالیت آنان ایجاد دفتر یا فروشگاه در یک یا چند محل دیگر را اقتضاء نماید، مؤدی می تواند برای کلیه محل های مذکور یک ثبت نام به نشانی که به عنوان محل اصلی فعالیت اعلام می نماید، انجام و یک فقره اظهارنامه برای کلیه درآمدهای حاصل از فعالیت های خود تسلیم نماید. در این صورت برای مؤدی مزبور یک پرونده به نشانی که اعلام می نماید، تشکیل می شود.

۵ مشاغلی که به صورت مشارکت مدنی اعم از قهری یا اختیاری اداره می شوند، به عنوان یک مؤدی در نظام مالیاتی ثبت نام خواهند شد. صاحبان مشاغل مذکور مکلف اند در زمان ثبت نام، اطلاعات مورد نیاز کلیه شرکا و نسبت سهم هر شریک را اعلام نمایند.

۶ مشمولین ثبت نام مکلف اند هرگونه تغییرات از جمله، انحلال، تعطیلی فعالیت به صورت دائم یا موقت، تغییر نام، تغییر شغل، تغییر نشانی، تبدیل فعالیت انفرادی به مشارکتی و یا بالعکس، تغییر شرکا (اختیاری یا قهری) و یا سایر موارد را حداکثر ظرف مدت دو ماه از تاریخ انجام یا وقوع تغییرات به سازمان اعلام نمایند.

گواهی موضوع تبصره ۱ ماده ۱۸۶ قانون مالیات های مستقیم

اعطای تسهیلات بانکی به اشخاص حقوقی و همچنین صاحبان مشاغل از طرف بانک ها و سایر مؤسسات اعتباری منوط به اخذ گواهی های ذیل خواهد بود:

- ۱ گواهی پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده.
 - ۲ گواهی اداره امور مالیاتی مربوط مبنی بر وصول نسخه ای از صورت های مالی ارائه شده به بانک ها و سایر مؤسسات اعتباری.
- ضوابط اجرایی این تبصره توسط سازمان امور مالیاتی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین و ابلاغ خواهد شد.

اظهارنامه مالیاتی چیست؟

اظهارنامه مالیاتی فرمی است به منظور اظهار درآمدها، هزینه ها، دارایی ها، بدهی ها، سرمایه، معافیت ها، درآمد مشمول مالیات، مالیات و همچنین اطلاعات هویتی و مکانی حسب مورد که برای صاحبان مشاغل و اشخاص حقوقی موضوع قانون مالیات های مستقیم، برحسب نوع و حجم فعالیت اشخاص مذکور مطابق نمونه هایی که از سوی سازمان ارائه شده، تهیه و اعلام می گردد. در سال های اخیر و در راستای تکریم مؤدیان مالیاتی و به منظور صرفه جویی در وقت و هزینه ها و همچنین

تسریع در انجام امور مالیاتی، ارائه اظهارنامه مالیاتی به صورت الکترونیکی از هر مکان و در هر زمانی امکان پذیر گردیده است

اظهارنامه مالیاتی شامل چه کسانی می شود؟

همه افراد دارای کسب و کار و صاحبان مشاغل و بنگاه های اقتصادی موظف هستند که در سال مالیاتی اقدام به تهیه و تنظیم اظهارنامه مالیاتی نموده و آن را ارسال نمایند. اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغلی هم که دارای شماره ثبت شرکت می باشند باید ترازنامه و حساب سود و زیان خود را تهیه نموده و بر اساس سال مالیاتی و یا سال مالی ذکر شده در اساس نامه شرکت به سازمان مربوطه ارسال کنند.

ارسال به موقع و دقیق اسناد علاوه بر اینکه از علی الرأس شدن فرد یا شرکت جلوگیری می کند می تواند برخی معافیت ها و تخفیف های مالیاتی هم برای شخص یا شرکت به همراه داشته باشد

انواع اظهارنامه مالیاتی و مواعد قانونی تسلیم آنها

شرح	موعد تسلیم	ماده قانونی
مالیات بردرآمد مشاغل	تا آخر خردادماه سال بعد	ماده ۱۰۰ ق.م.م
مالیات بردرآمد اشخاص حقوقی	چهارماه پس از پایان سال مالی	ماده ۱۱۰ ق.م.م
مالیات حق سرقفلی	تا سی روز پس از انجام معامله	ماده ۸۰ ق.م.م
مالیات برارث	طرف مدت یک سال از تاریخ فوت متوفی	ماده ۲۶ ق.م.م
مالیات: وقف، حبس، نذر یا وصیت	طرف مدت سه ماه از تاریخ عقد یا فوت موصی	ماده ۳۹ ق.م.م
مالیات بردرآمد اجاره املاک	تا آخر تیرماه سال بعد	ماده ۸۰ ق.م.م
دریافت کنندگان حقوق از اشخاص مقیم خارج از ایران	تا آخر تیرماه سال بعد	ماده ۸۸ ق.م.م
اشخاص حقوقی در حال انحلال	تا قبل از تشکیل مجمع	ماده ۱۱۴ ق.م.م
مدیر تصفیه شرکت منحل	طرف مدت شش ماه از تاریخ انحلال	ماده ۱۱۶ ق.م.م
مالیات ارزش افزوده	طرف مدت پانزده روز از تاریخ انقضای هر دوره	ماده ۲۱ ارزش افزوده
مالیات بردرآمد اتفاقی	درمورد منافع مالی	ماده ۱۲۶ ق.م.م
	در سایر موارد	تا پایان ماه بعد از تاریخ تحصیل درآمد یا تعلق منافع

اطلاعات موردنیاز جهت تکمیل و ارسال اظهارنامه مالیات

الف) مشمولین گروه اول ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم بایستی از طریق مدارک زیر اظهارنامه خود را تکمیل نمایند:

- ۱ ترازنامه سال مالی
- ۲ صورت حساب سود و زیان جاری و انباشته
- ۳ درآمد مشمول مالیات، بخشودگی‌های مالیاتی، معافیت قانونی و مالیات متعلق
- ۴ گزارش مصرف مواد و بهای تمام شده کالای ساخته شده و فروش رفته برای مؤسسات تولیدی
- ۵ صورت قراردادهای در مؤسساتی که به صورت پیمان کاری فعالیت می‌کنند
- ۶ شماره ثبت دفاتر قانونی و کد رهگیری پیش ثبت نام شماره اقتصادی
- ۷ لیست مالیات‌های پرداختی
- ۸ اسناد و مدارک مربوط به مالکیت محل کسب و کار
- ۹ درصد تغییرات میزان فروش و خدمات نسبت به سال قبل
- ۱۰ واردات و صادرات کالا و خدمات
- ۱۱ موجودی مواد و کالا در اول و پایان دوره

ب) مشمولین گروه دوم ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم بایستی از طریق مدارک زیر اظهارنامه خود را تکمیل نمایند

- ۱ صورت درآمد و هزینه (اطلاعات خرید و فروش کالا و خدمات و هزینه‌های مربوط)
- ۲ اطلاعات اموال و دارایی‌های مربوط به فعالیت شغلی
- ۳ درآمد مشمول مالیات، بخشودگی‌های مالیاتی، معافیت قانونی و مالیات متعلق.
- ۴ کد رهگیری پیش ثبت نام شماره اقتصادی
- ۵ لیست مالیات‌های پرداختی
- ۶ اسناد و مدارک مربوط به مالکیت محل کسب و کار
- ۷ درصد تغییرات میزان فروش و خدمات نسبت به سال قبل
- ۸ موجودی مواد و کالا در اول و پایان دوره

ج) مشمولین گروه سوم ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم بایستی از طریق مدارک زیر اظهارنامه خود را تکمیل نمایند

- ۱ خلاصه درآمد و هزینه (اطلاعات خرید و فروش کالا و خدمات و هزینه‌های مربوط)
- ۲ درآمد مشمول مالیات، بخشودگی‌های مالیاتی، معافیت قانونی و مالیات متعلق.
- ۳ کد رهگیری پیش ثبت نام شماره اقتصادی

- ۴ لیست مالیات‌های پرداختی
- ۵ اسناد و مدارک مربوط به مالکیت محل کسب و کار
- ۶ درصد تغییرات میزان فروش و خدمات نسبت به سال قبل

موارد رد دفاتر قانونی

تخلف از تکالیف زیر موجب رد دفاتر قانونی می‌شود:

- ۱ در صورتی که دفاتر ارائه شده نزد مراجع ذی‌ربط به ثبت نرسیده باشد یا فاقد یک یا چند برگ باشد
- ۲ عدم ثبت یک یا چند فعالیت مالی در دفاتر به شرط احراز
- ۳ تأخیر تحریر دفاتر روزنامه بیش از ۱۵ روز و تأخیر دفاتر کل زاید بر حد مجاز مندرج در آیین‌نامه
- ۴ عدم ثبت عملیات شعبه یا شعب در دفاتر مرکزی طبق مقررات
- ۵ در مواردی که دفاتر مزبور به ادعای مؤدی از دسترس وی خارج شده باشد و غیراختیاری بودن موضوع مورد تأیید بالاترین مسئول اداره امور مالیاتی ذی‌ربط قرار نگیرد.
- ۶ عدم تطبیق مندرجات دفاتر قانونی با اطلاعات موجود در سیستم‌های ماشینی (مکانیزه-الکترونیکی)، در مورد اشخاصی که از سیستم‌های مذکور استفاده می‌نمایند.
- ۷ جای سفید گذاشتن بیش از حد معمول در دفتر روزنامه
- ۸ عدم ارائه یک یا چند جلد از دفاتر ثبت شده اعم از تحریر شده و نانویس
- ۹ تغییر نرم‌افزار حسابداری مورد استفاده در طی سال مالیاتی بدون اطلاع قبلی اداره امور مالیاتی ذی‌ربط
- ۱۰ تغییر روش نگهداری دفاتر، اسناد حسابداری از ماشینی (مکانیزه - الکترونیکی) به دستی و بالعکس طی سال مالیاتی یا دوره مالی
- ۱۱ تحریر دفاتر به غیر از پول رایج کشور و زبان فارسی
- ۱۲ حذف برخی از عملیات در دفاتر الکترونیکی

مالیات علی‌الرأس چیست؟

مالیات علی‌الرأس مالیاتی است که مبنای محاسبه آن به جای اسناد و مدارک مؤدی، قرائن و ضرایب مالیاتی می‌باشد. اظهارنامه ارسالی توسط مؤدی مهم‌ترین ابزار تشخیص درآمد واحدهای تجاری و محاسبه مالیات توسط اداره امور مالیاتی می‌باشد. پس از دریافت اظهارنامه توسط واحد مالیاتی و در اجرای بند ۲ ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم پرونده

واحد تجاری توسط کارشناس ارشد مالیاتی یا کارشناس مالیاتی (ممیز مالیاتی) رسیدگی می‌شود. مراحل رسیدگی به صورت مختصر به شرح زیر است:

در ابتدای امر ممیز مالیاتی طی برگه‌ای که به نام «برگ درخواست اسناد و مدارک» می‌باشد از مؤدی درخواست می‌نماید که کلیه اسناد و مدارک خویش را جهت رسیدگی در اختیار وی قرار دهد.

پس از ابلاغ «برگ درخواست اسناد و مدارک»، کارشناس ارشد مالیاتی مکلف است ظرف یک هفته تا پانزده روز پس از ابلاغ درخواست فوق به محل کار مؤدی مراجعه نموده و دفاتر و اسناد و مدارک را مورد رسیدگی قرار دهد.

پس از انجام رسیدگی، یکی از سه حالت زیر اتفاق می‌افتد:

الف) در صورتی که دفاتر و اسناد بر طبق موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک تنظیم شده باشد درآمد مشمول مالیات مؤدی از طریق رسیدگی به دفتر تعیین و مبلغ مالیات مشخص و طی برگ تشخیص صادر و به مؤدی ابلاغ می‌شود. به این روش، رسیدگی از طریق قبول دفاتر گفته می‌شود.

ب) در صورتی که دفاتر و اسناد مودی مطابق موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط به روش‌های نگهداری دفاتر و اسناد و مدارک تنظیم نشده باشد و یا در مدارک ارائه شده جهت رسیدگی نقص وجود داشته باشد، دفاتر مورد قبول واقع نمی‌شود و تشخیص درآمد و مالیات واحدهای تجاری بر اساس معیارها و قوانین مالیاتی شناسایی و مطالبه می‌شود. به این روش، رسیدگی از طریق علی‌الرأس گفته می‌شود.

ج) در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیرقابل رسیدگی تشخیص داده شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود در این صورت مراتب باید با ذکر دلایل کافی کتبا به مؤدی ابلاغ و پرونده برای رسیدگی به هیئت سه نفره احاله گردد.

دلایل علی‌الرأس شدن محاسبه مالیات

بر اساس ماده ۹۷ قانون مالیات‌های مستقیم موارد زیر باعث علی‌الرأس شدن دفاتر می‌شود:

۱) در صورتی که تا موعدهای مقرر ترازنامه یا حساب سود و زیان واحد تجاری ارائه نشده باشد.

۲) در صورتی که مؤدی به درخواست کتبی اداره امور مالیاتی مربوط از ارائه دفاتر و یا مدارک حساب در محل کار خود خودداری نماید. در خصوص این بند هرگاه مؤدی از ارائه قسمتی از مدارک حساب خودداری نماید موارد زیر روی می‌دهد:

۳) چنانچه مدارک ارائه نشده مربوط به هزینه باشد از احتساب آن جزء هزینه‌های

قابل قبول خودداری می‌شود و در صورتی که مربوط به درآمد باشد، درآمد مشمول مالیات این قسمت از طریق علی‌الرأس تعیین خواهد شد

۴ در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک ابرازی برای محاسبه درآمد مشمول مالیات به نظر اداره امور مالیاتی غیر قابل رسیدگی تشخیص داده شود و یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین نامه مربوط مورد قبول واقع نشود.

مالیات علی‌الرأس چگونه محاسبه می‌شود؟

در صورتی که ممیز مالیاتی به دلیل موارد فوق دفاتر و اسناد واحد تجاری را علی‌الرأس تشخیص دهد، ابتدا با تحقیقات و بررسی‌های لازم و کسب اطلاعات مورد نیاز از مراجع مختلف اعم از دولتی یا غیردولتی، ابتدا قرینه و یا قرائن مرتبط بابت محاسبه مالیات علی‌الرأس را که در قانون و متناسب با وضعیت و موضوع فعالیت مؤدی می‌باشد را انتخاب نموده و سپس با اعمال ضریب یا ضرایب مقرر از روی دفترچه ضرایب مالیاتی در قرینه یا قرائن انتخابی، درآمد مشمول مالیات مؤدی را محاسبه و مالیات وی را تعیین و ابلاغ می‌نماید.

توضیح: دفترچه ضرایب مالیاتی لیست مربوط به تعیین درآمد و مالیات‌های علی‌الرأس می‌باشد که در آن درصدهای مربوط به تشخیص درآمد و مالیات هر نوع از فعالیت‌ها اعلام شده است. این ضرایب به صورت سالانه به ادارات مالیاتی اعلام می‌شود

شرط استفاده از جایزه ۵٪ خوش حسابی اظهارنامه مالیاتی چگونه می‌باشد؟

مؤدیانی که سه سال پشت سر هم اظهارنامه مالیاتی خود را با تمام اسناد و مدارک و در زمان مقرر ارسال کنند و هیچ‌گونه ایرادی به اظهارنامه آنها وارد نشود می‌توانند از پنج درصد جایزه خوش حسابی پرداخت مالیات بهره‌مند شوند که البته برای بسیاری از اشخاص و شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی می‌تواند مبلغ قابل توجهی باشد.

اصلاح اظهارنامه مالیاتی

در صورتی که مؤدیان پس از تسلیم اظهارنامه مالیاتی متوجه شوند که ایراداتی در آن وجود دارد و باید حتماً اصلاح شوند می‌توانند تا یک ماه بعد از تاریخ تحویل آن اقدام به اصلاح کرده و ایرادات را رفع نمایند برای همین بهتر است مؤدیان قبل از تاریخ تعیین شده برای تسلیم اظهارنامه مالیاتی کارهای مربوط به آن را انجام داده تا در صورت نیاز به اصلاح وقت کافی برای آن داشته باشند.

اظهاریانه الکترونیکی عملکرد اشخاص حقیقی

سازمان امور مالیاتی کشور، در راستای توسعه خدمات الکترونیکی جهت خود اظهاری مؤدیان مالیاتی، مؤدیان محترم مالیاتی، پس از ثبت نام در سامانه ثبت نام الکترونیکی می بایست نرم افزار اظهارنامه مالیاتی را از سایت سازمان امور مالیاتی کشور به آدرس (www.tax.gov.ir) دانلود و پس از تکمیل اقدام به ارسال نمایند. اظهارنامه عملکرد اشخاص حقیقی در دو قالب اظهارنامه انفرادی و مشارکتی قابل تسلیم می باشد که بسته به شرایط واحد کسبی می بایست اطلاعات لازم در سامانه ثبت نام وارد شود. با وارد نمودن اقلام خواسته شده در نرم افزار، اطلاعات هویتی و واحد کسبی شخص حقیقی از سامانه ثبت نام دریافت و در اظهارنامه نمایش داده می شود.

تسلیم اظهارنامه با استفاده از اطلاعات ثبت نام امکان پذیر می باشد بنابراین ضروری است مؤدیان نسبت به تکمیل ثبت نام، رفع ایرادات احتمالی این مرحله از طریق سامانه ثبت نام اقدام نمایند. اطلاعاتی که از این سامانه دریافت می شوند، غیرقابل ویرایش است به همین خاطر می بایست پس از ویرایش اطلاعات و تأیید آن جهت بروزرسانی اطلاعات در سامانه اظهارنامه مالیاتی از **گزینه دریافت اطلاعات هویتی** استفاده نمایید.

در خصوص واحدهای مشارکتی تنها تکمیل یک اظهارنامه کافی است و نیازی به ارائه اظهارنامه انفرادی به تفکیک شرکاء نمی باشد. اطلاعات شرکاء در واحدهای مشارکتی از سامانه ثبت نام الکترونیکی بارگزاری خواهد شد لذا در صورت عدم ثبت اطلاعات لازم (از جمله اطلاعات شرکاء...) می بایست شریک اصلی نسبت به تکمیل اطلاعات در سامانه ثبت نام اقدام نماید.

قبل از ارسال، نسخه پیش نویس تکمیل شده را از سیستم دریافت و به دقت بررسی فرمایید. در ادامه اقدام به ارسال، که نهایی و قطعی تلقی می گردد نمایید. ارسال الکترونیکی اظهارنامه به منزله تسلیم قانونی اظهارنامه تلقی خواهد گردید و نیازی به ارائه اظهارنامه چاپ شده به اداره امور مالیاتی ذی ربط نخواهد بود.

مؤدیانی که اظهارنامه خود را با امضای الکترونیکی ارسال می نمایند، در صورتی که پیغام خطا دریافت می نمایند می بایست اطمینان حاصل نمایند که وکالت نامه مالیاتی آنها در دفاتر اسناد رسمی ثبت شده و همچنین گواهی الکترونیک آنها اعتبار تاریخی دارد.

مراحل ثبت و ارسال اظهارنامه‌های مالیاتی الکترونیکی به شرح زیر می‌باشد:

- ۱ حصول اطمینان کاربر از اتصال رایانه به اینترنت
- ۲ مراجعه به سامانه عملیات الکترونیکی مودیان (www.tax.gov.ir) و دانلود اظهارنامه مربوطه
- ۳ نصب نسخه نرم‌افزار اظهارنامه مالیاتی
- ۴ ورود اطلاعات درخواستی در نرم‌افزار اظهارنامه مربوطه
- ۵ دریافت اطلاعات هویتی مؤدی از سامانه ثبت نام الکترونیکی
- ۶ تکمیل جداول اطلاعاتی و مالی توسط مؤدیان
- ۷ چاپ و بررسی نسخه پیش‌نویس
- ۸ ارسال اطلاعات به سازمان امور مالیاتی کشور
- ۹ دریافت کد رهگیری
- ۱۰ صدور الکترونیکی قبض مالیاتی
- ۱۱ امکان پرداخت الکترونیکی قبض مالیاتی

ارزشیابی شایستگی مالیات بر عملکرد

شرح کار:

- ۱ کنترل مستندات سود و زیان و محاسبه درآمد مشمول مالیات
- ۲ محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل و معافیت‌های قانونی
- ۳ تعیین و توانایی ثبت مالیات پرداختنی
- ۴ تهیه شماره اقتصادی و تکمیل اظهارنامه مالیاتی

استاندارد عملکرد: ثبت مالیات پرداختنی براساس قوانین مالیاتی و قانون مالیات‌های مستقیم با استفاده از مدارک و اسناد مثبت و محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل و اظهارنامه مالیاتی

شاخص‌ها:

- ۱ کنترل مستندات
- ۲ محاسبه مالیات بر درآمد مشاغل
- ۳ محاسبه و ثبت مالیات پرداختنی
- ۴ شماره اقتصادی و اظهارنامه مالیاتی

شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات:

شرایط: میز و صندلی - ماشین حساب - نرم‌افزار - کامپیوتر - پرینتر - نرم‌افزار وزارت دارایی - قانون مالیات‌های مستقیم - نرم‌افزار ادارات مالیات مبنی بر ثبت مالیات‌های مکسوره
حداقل محاسبه مالیات مشاغل ۵ مورد حداکثر ۳۰ دقیقه در شرایط مختلف

ابزار و تجهیزات: میز و صندلی اداری - ملزومات اداری - ماشین حساب - کامپیوتر - پرینتر - نرم‌افزار مرتبط به وزارت دارایی - قانون مالیات‌های مستقیم - نرم‌افزار حسابداری و مالی - اینترنت

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	کنترل مستندات سود و زیان و تعیین درآمد مشمول مالیات	۱	
۲	محاسبه مالیات بر درآمد و تعیین معافیت‌های قانونی	۲	
۳	محاسبه و ثبت مالیات پرداختنی	۱	
۴	تهیه شماره اقتصادی و تکمیل اظهارنامه مالیاتی	۱	
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست‌محیطی و نگرش		۲	
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ است.

منابع

- ۱ حسابداری صنعتی مقدماتی - ابوالقاسم عشقی و دیگران - سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - وزارت آموزش و پرورش
- ۲ حسابداری خرید و فروش کالا - هیوا بلکامه و دیگران - سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی - وزارت آموزش و پرورش
- ۳ حسابداری صنعتی (برنامه‌ریزی و کنترل) - جلد اول - چاپ هشتم - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - نشریه شماره ۳۶
- ۴ حسابداری صنعتی (برنامه‌ریزی و کنترل) - جلد دوم - چاپ هفتم - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - نشریه شماره ۴۸
- ۵ حسابداری صنعتی - جلد اول - تألیف دکتر محمدقسیم عثمانی و علی قاسم‌زاده - چاپ پنجم - انتشارات ترمه
- ۶ حسابداری موجودی مواد و کالا - چاپ پنجم - ترجمه و تألیف رضانظری - مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی - نشریه شماره ۸۰

